

Gorički vrh

april 2018, letnik 19

Moč družine je velika.

**Lepo je biti gostilničar,
ni pa lahko!**

str. 18

**Preprečevanje e-spolnih zlorab
otrok in mladostnikov**

str. 39

**Saša Kolar,
perspektivna
nogometašica**

str. 52

**Demenca – bolezen
tisočeri obrazov**

str. 58

Gorički vrh,
glasilo Občine Rogašovci

Odgovorna urednica:
Suzana Ficko Matko

Uredniški odbor:
Anita Cener, Milan Gaber,
Tatjana Grah Marič, Anita
Fartek, Petra Vidonja, Goran
Madjar

Lektoriranje:
Tatjana Grah Marič

Naslovnica:
Petra Vidonja

Fotografije: avtorji prispevkov,
Milan Gaber

Grafična priprava, prelom:
Petra Vidonja

Tisk: Tiskarna aiP Praprotnik

Naklada: 1000 izvodov

Leto izdaje: 2018

Glasilo Gorički vrh prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva Občine Rogašovci. Ostalim bralcem je dostopno na naslovu uredništva: Občina Rogašovci, Uredniški odbor glasila Gorički vrh, Občinska uprava, Sveti Jurij 13, 9262 Rogašovci, tel. 02 55 88 810.

Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 640.

Uredniški odbor si pridržuje pravico do krajšanja člankov ter do izbire fotografij zaradi omejitve prostora posamezne rubrike v glasilu.

Spoštovane bralke in spoštovani bralci Goričkega vrha!

Leto je naokrog in pred Vami je nova številka našega glasila Gorički vrh. Tudi letos ste, tako kot že prejšnja leta, nekateri pomagali pri njegovem soustvarjanju. Vsem Vam, iskrena hvala in vabljeni k nastajanju že naslednjega glasila.

Lansko leto je bila rdeča nit glasila močna in srečna ženska. Želeli smo opozoriti, da je v naši neposredni okolici nešteto žensk, ki so uspešne in predane mame, žene, sodelavke, prijateljice in še kaj.

Ko smo letos razmišljali, kako nadaljevati v naslednji številki, sem enega od moških predstavnikov našega uredniškega odbora izzvala z vprašanjem, ali v naslednji številki izpostavimo pomembne moške predstavnike v naši občini.

Njegov odgovor je bil, da moški brez ženske tako ali tako ni nič in da to nima smisla. Smo se pa strinjali, da je osnovna celica, v kateri začnemo svojo pot, se oblikujemo, kalimo v odrasle in odgovorne osebe, družina.

Zato smo izbrali kot rdečo nit letošnjega glasila družino.

Okrog družine in družinskega zakonika je bilo že ogromno rečeno. V naši občini zaenkrat še nimamo družine istospolnih partnerjev, ampak življenje prinaša spremembe in nič ni nemogoče. Družine niso vedno idealne, vendar kakršna koli družina je, ne sme posamezniku nikoli postati izgovor, da nečesa ni uspel napraviti.

V Sloveniji imamo nešteto zanimivih, znanih in uspešnih družin. Nekatere med njimi si skorajda lastimo za svoje, kot recimo brate Prevc, ki ostajajo skromni in predani poštenemu delu in odrekanjem, ki jih zahteva vrhunski šport.

V tokratni reviji v letnem intervjuju predstavljamo Štefana Šbüllä, vedno nasmejanega gostinca, s katerim smo se pogovarjali o njegovem delu in družini. Kot sam pravi, je najpomembnejše, da vsakemu v družini pustiš, da gre svojo pot in da kot starš priskočiš na pomoč, ko je to potrebno. V vsaki njegovi besedi lahko začutimo, kako hvaležen je za vso podporo, ki jo prejema od svoje soproge in otrok, saj je delo gostinca poklic, kjer družina nima skupnih koncev tedna in praznikov, zaradi česar je potrebno veliko prilagajanja in razumevanja.

Tudi Silvester Gomboc v našem intervjuju poudarja, da ima neverjetno srečo, da ga družina podpira v njegovi potrebi, da izživi svoje sanje in izzive.

Tokratna nagrajenka za izjemne dosežke na področju kulture, profesorica glasbe, Mateja Klement, širi okrog sebe ljubezen do glasbe, dobro voljo in optimizem, a svoje »baterije« vedno znova polni v svoji družini, v družbi moža in otrok.

Potem so tu naši najmlajši, ki se najbolj razgovorijo, ko beseda nanese na dom, na starše, brate, sestre, babice in dedke.

Če pogledamo letošnjo fotoreportažo, odslikava kratko časovno obdobje, v katerem se je v naši občini spremenilo marsikaj na boljše. Širša skupnost je skorajda kot razširjena družina. Prispeva, da se stvari spreminjajo, premikajo, izboljšujejo, rastejo.

Torej Vam ob tokratnem branju našega glasila želim, da začutite, kako lepo je imeti okrog sebe hrup otrok, ropotanje loncev svoje soproge in brnenje brivskega aparata svojega partnerja.

Suzana Ficko Matko, odgovorna urednica

ŽUPANOV NAGOVOR

- 5 Županov nagovor

AKTUALNO

- 6 Obnova občinskih cest
- 6 Podaljšanje sprehajalne poti ob Ledavi
- 7 Sanacija stopnišča pri Zdravstveni postaji Rogašovci
- 8 Ureditev kanalizacije v romskih naseljih v Sotini in Serdici
- 8 Dragocenost človekoljublja
- 9 Rekorderja v darovanju krvi
- 10 10 let avtomatske meteorološke postaje na Sotinskem bregu

MED NAMI

- 11 Pogled na vrh sveta
- 14 Skupaj zmoremo vse!
- 15 Azori – skrivnostni otoki Portugalske

LETNI INTERVJU

- 18 Lepo je biti gostilničar, ni pa lahko!

FOTOREPORTAŽA

- 20 Stopinje skozi čas

KULTURA

- 27 18. občinski praznik Občine Rogašovci
- 28 Ljubiteljsko in kulturno (so) ustvarjanje
- 28 Kulturno prosvetno društvo Rogašovci in Dramska skupina Močnikovi
- 29 Nimam časa!
- 30 Tak, kak je inda bilou!
- 31 Prižig lučk na božičnem drevesu
- 31 Adventni večer
- 32 Slovenski kulturni praznik v znamenju Ferija in Ditke
- 33 Dobitnica nagrade na področju kulture Mateja Klement
- 34 Srečna družina

ŠOLA IN VRTEC

- 35 Brez dedkov in babic pač ne gre!
- 35 V naši družini smo radi v množini!
- 37 Očka, mamica – moja sta oba
- 38 Naši najmlajši o družini ...
- 39 Preprečevanje e-spolnih zlorab otrok in mladostnikov: demoniziranje interneta NE deluje!

DRUŠTVA

- 41 Gasilski praznik v Serdici
- 42 Zveneči boben – društvo za sonaravni razvoj in srečno življenje
- 42 Velika čebelja – čebelarska družina
- 43 Srečanje pobratenih društev upokojencev
- 44 Srečanje z DPSU Gornji Senik
- 44 Občni zbor DU Rogašovci
- 45 »Lüjpanje tikvinoga« semena
- 45 »Grajovo zelje« KTD SONČNICA zmagalo na Mozaiku goriških dobrot
- 46 »Fašenek« v Monoštru
- 47 Ekskurzija s prijatelji iz Porabja
- 47 Diši po ajdi
- 48 »Upkaš« in »čuk« se predstavita
- 49 Ohranjanje spomina na dogodke preteklosti

ŠPORT

- 50 Tekmovanje v smuku
- 51 Interes po ohranjanju tehnične in kulturne dediščine
- 52 Saša Kolar, perspektivna nogometašica
- 53 Uspešna jesen za selekcijo U13
- 53 Tekmovanje v pikadu

- 54 Streljanje z zračno puško

- 54 Tekmovanje v šahu

VERSE SKUPNOSTI

- 55 Ženska biblijska ura
- 56 Skavti Royal Rangers aktivni tudi drugod po Sloveniji
- 57 Kapela v Večeslavcih

ZDRAVJE

- 58 Demenca – bolezen tisočerih obrazov
- 59 Združeni narodi so na pobudo Slovenije 20. maj razglasili za svetovni dan čebel
- 61 Med je več kot sladilo
- 62 Kurilna sezona prinaša tudi onesnažen zrak
- 63 Presejalni programi rešujejo življenja
- 65 SOPA – Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola

NAPOVEDNIK PRIREDITEV

- 66 Seznam prireditev v Občini Rogašovci v letu 2018

Županov nagovor

28. februar 2018, lep, vendar mrzel zimski dan, ob dveh popoldne je zunaj –6 °C. Sedim pri prasketajočem kaminu in berem knjigo Quo vadis, avtorja Henryka Sienkiewicza. Po glavi se mi podijo prizori iz knjige. Vidim goreči Rim, ki ga je dal zažgati Neron, krivdo pa naprtijo kristjanom in jih začno preganjati in pobijati. Med bežečimi iz Rima je tudi apostol Peter. Prikaže se mu Jezus in Peter vpraša: »Quo vadis, Domine?«

»Quo vadis?« ali po slovensko »Kam greš?« je vprašanje, ki bi ga morali v življenju velikokrat zastaviti. Najprej seveda sebi, potem tudi svojim najbližjim, znancem, prijateljem, sodelavcem, še najbolj pa politikom.

Žal so ti slednji znani po tem, da ne slišijo ravno najbolje, radi uporabljajo polresnice, lažne novice, pa celo laži. Nimamo karizmatičnih voditeljev, nimamo voditeljev z vizijo, nimamo dolgoročne strategije, cilji

so kratkoročni, velikokrat le usmerjeni k temu, da bi stranka na volitvah zmagala. Upravičeno se lahko tudi tu vprašamo: »Quo vadis, Slovenija?«

Žal se ta populizem pojavlja tudi v lokalnem okolju. Posamezniki se ne poglobijo v bistvo problema, zadeve si po svoje razlagajo, širijo potem neresnice z namenom, da bi izničili prizadevanje občinske uprave pri reševanju določene problematike.

Če vprašam sebe: »Quo vadis, župan?«, je najbolj preprost odgovor: »NAPREJ.« Kot župan nikoli nisem ničesar obljubljal, sem pa vedno glasno povedal, kaj je potrebno narediti. Če kaj od tega ni bilo realizirano, sem vedno tudi s prstom pokazal, kdo je kriv za to. Povečini je bila za to kriva država, ki ni imela posluha za male občine in si ni znala v Bruslju zagotoviti denar za gradnjo infrastrukture.

Že tretje leto imamo varčevalni proračun, da bi lahko zagotovili občinsko sofinanciranje projektov na ravni države. In ta trenutek je letos napočil. Pogodbo o sofinanciranju izgradnje pločnikov in avtobusnih postajališč skozi vasi Ropoča, Pertoča in Večeslavci sem že podpisal. Ministrstvo za infrastrukturo

je naročilo izdelavo projektov za kolesarsko stezo, pločnike in avtobusna postajališča od Nuskove do Sotine. Vloga za dodelitev evropskih sredstev za izgradnjo vodovoda je v Ljubljani. Pri realizaciji teh nalog hočem biti zraven, zato bom še enkrat kandidiral za župana.

Edvard Mihalič, župan
Fotografija: vir internet

Obnova občinskih cest

V LETU 2017 OBNOVLJENIH
7 ODSEKOV OBČINSKIH CEST

V Občini Rogašovci je bilo v letu 2017 obnovljenih 7 odsekov občinskih cest v vaseh Serdica, Rogašovci, Pertoča, Ropoča, Fikšinci, Ocinje in Sveti Jurij, v skupni dolžini 3,5 km. Vrednost izvedenih del je znašala 272.990,50 € z DDV. Dela je izvajalo podjetje Pomgrad – cestno podjetje d. d. iz Lipovcev.

Poleg že omenjenih je bila v letu 2017 na novo asfaltirana še cesta v Rogašovcih, delno asfaltirana cesta v Svetem Juriju ter razširjena in preplaščena dovozna cesta do pokopališča v Nuskovi.

V letu 2018 je predviden tudi pričetek izgradnje pločnikov v naselju Sv. Jurij (Metlika) ter ob regionalni cesti R2-440 v naseljih Ropoča, Pertoča in Večeslavci.

Besedilo in fotografija: Danijela Kočar

Podaljšanje sprehajalne poti ob Ledavi

Režijski obrat Občine Rogašovci je v letu 2017 uredil sprehajalno pot ob Ledavi na relaciji Rogašovci–Nuskova.

Gre v bistvu za podaljšanje že obstoječe sprehajalne poti od Pertoče do Rogašovcev, 800 m nove poti pa se prične z lesenim mostom v Rogašovcih in zaključi v bližini slatinskega vrelca v Nuskovi ter je pomembna turistična pridobitev za vse sprehajalce, kakor tudi za naključne obiskovalce, ki odkrivajo lepote naše občine.

... 800 m nove poti pa se prične z lesenim mostom v Rogašovcih in zaključi v bližini slatinskega vrelna v Nuskovi ...

Besedilo in fotografiji: Danijela Kočar

Sanacija stopnišča pri Zdravstveni postaji Rogašovci

Pri vходу v Zdravstveno postajo Rogašovci je bilo v letu 2017 zaradi dotrajanosti sanirano stopnišče, ki skupaj z nadstrešnico omogoča prijaznejši dostop do splošne in zobne ambulate ter lekarne. Vrednost investicije je občina pokrila iz lastnih sredstev in je znašala 7.148,69 €.

Besedilo in fotografija: Danijela Kočar

Ureditev kanalizacije v romskih naseljih v Sotini in Serdici

V letu 2016 je bila izgrajena kanalizacija v romskem naselju v Serdici, v lanskem letu pa tudi v romskem naselju v Sotini. Izvajalec del je bilo Komunalno podjetje Ptuj d. d. V sklopu projekta je izgrajena tudi nova čistilna naprava v Serdici, s kapaciteto 350 PE.

Večino sredstev je občina pridobila z uspešno prijavo na razpis Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju MGRT) z naslovom »Javni razpis za sofinanciranje projektov osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih v letu 2016 in 2017«.

Vrednost investicije v romskem naselju v Serdici je znašala 378.435,58 €, od tega je bilo 280.551,44 € sredstev MGRT, ostalo so bila sredstva občine.

Vrednost investicije v romskem naselju v Sotini je znašala 332.086,41 €, od tega je bilo 288.329,75 € sredstev MGRT, ostalo pa je šlo iz financiranja občine.

Pridobljeno je uporabno dovo-ljenje in s priključevanjem gospodin-jstev v letošnjem letu bo dokončno rešen problem odvajanja in čiščenja odpadne komunalne vode v obeh romskih naseljih.

Besedilo in fotografija: Danijela Kočar

Dragocenost človekoljublja

Teden pred prvo adventno nedeljo je bil poseben za krvodajalce in krvodajalke Občine Rogašovci. Lepo število krvodajalcev in krvodajalk se je 25. 11. 2017 zbralo v Gostišču Kuzmič, kjer je potekala slovesna podelitev priznanj najzaslužnejšim.

Priznanja za 10, 20, 30, 40, 50 in 90-kratno darovanje krvi so podelile sekretarka Rdečega križa Slovenije Območnega združenja Murska Sobota Albina Knapp, predsednica Krajevne organizacije Rdečega križa Agica Recek in Marica Mekiš.

Kot je v svojem nagovoru zbranim dejala Agica Recek, je lahko ponosna nad tako velikim številom krvodajalcev in krvodajalk v občini, saj jo njihova človekoljubnost vedno spomni, med kako prijaznimi ljudmi živi. Albina Knapp pa je poudarila, da je kri še vedno tista dragocena tekočina, ki je doslej nobena tehnologija še ni uspela razviti in kot taka dokaz neizmerne človekoljubnosti tistega, ki jo podarja.

Med rekorderji v darovanju krvi je potrebno izpostaviti dva posameznika, ki sta kri darovala 100-krat oziroma več. To sta Alojz Hari in Marjan Rep, ki je, kot rekorder v občini, kri daroval kar 118-krat.

Najvišje priznanje sta oba prejela iz rok župana Občine Rogašovci Edvarda Mihaliča, ki je, podobno kot njegovi predhodnici, ob čestitkah

nagrajencem povedal, da je človekoljubnost temeljna vrednota slehernega krvodajalca in pozval zbrane, da s krvodajalstvom nadaljujejo tudi

v prihodnje, saj nihče ne ve, kdaj se lahko sam znajde v vlogi, ko mu bo kri nekoga drugega rešila življenje.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografiji: Milan Gaber

Rekorderja v darovanju krvi

NAJVIŠJA
PRIZNANJA

Da se vse, kar je dobro in plemenito, začne v družini ali vsaj v njeni bližini, dokazujeta prejemnika najvišjega priznanja v številu darovanja krvi v naši občini, Marjan Rep in Alojz Hari.

V obrazložitvi priznanja za Marjana Repa je med drugim zapisano:

»Njegova krvodajalska pot se je pričela z njegovo polnoletnostjo. Razlog te odločitve so bili svetli vzgledi v družini, saj sta bila stalna krvodajalca oba starša, ki sta spontano vplivala tudi na sina, ki je tako rekoč nadaljeval to družinsko tradicijo. Z darovanjem krvi je nadaljeval tudi ves čas službovanja, saj je v svojem poklicu kot policist doživljal tudi težke trenutke reševanja človeških življenj. Tako se je še bolj zavedal pomena te dragocene

tekočine in spoznal, da kot človekoljub ne more iskati izgovorov, ampak lahko daruje nekaj, česar vsa moderna tehnologija tega sveta še vedno ne zmore, in to je kri.»

S svojim vzgledom, saj je kri daroval kar 118-krat, je Marjan vplival tudi na obe hčeri, ki podobno kot oče, stopata po poti krvodajalstva, na kar je še posebej ponosen.

Na začetek krvodajalske poti pa včasih vplivajo tudi tisti, ki so nam poleg družine najbližji, to so naši

sosedje. Kajti v obrazložitvi priznanja za Alojza Harija, ki je kri daroval 100-krat, je zapisano:

»Krvodajalska pot Alojza Harija se je pričela 11. 2. 1976, ko je dopolnil 19 let in prvič daroval kri v prostorih OŠ Cankova, za kar ga je navdušil in za zmeraj zaznamoval sosed Štefan Šipoš. Z darovanjem krvi je nadaljeval kar istega leta v vojski, kjer je daleč od doma, v Nišu in pozneje v Strumici, 3-krat daroval kri in si tako pridelal 6 dni nagradnega dopusta. Da ni bila želja po dopustu odločujoč faktor njegovega krvodajalstva, se je

pokazalo po njegovi vrnitvi iz vojske, ko je nadaljeval z darovanjem krvi, saj si je kot osnovni moto svojega plemenitega dejanja zadal: »Pomagati sočloveku.« V najboljših časih je kri daroval celo 4-krat letno. Njegov osebni cilj je bil, da daruje kri vsaj 100-krat.»

Ta želja se mu je uresničila lani septembra in, kot je skromno dejal ob podelitvi, upa, da mu bo zdravje dopuščalo, da z darovanjem krvi nadaljuje tudi v prihodnje.

Besedilo: **Suzana Ficko Matko**
Fotografija: **w**

10 let avtomatske meteorološke postaje na Sotinskem bregu

Na prastaro dejstvo, da vreme vsak dan je, nas že desetletje dolgo, a k sreči še vedno nekajkrat vsakodnevno, opominjajo lokalne in druge slovenske radijske postaje tudi z napovedjo – Krajinski park Goričko ..., ki smo se je Goričanci že kar navadili in jo opazno pogrešamo, če slučajno kdaj izpade ali jo preslišimo. Je kar potrjeno, da po Sloveniji, poleg po največjem Gradu in nekdanji noči čarovnic, prav po tem, mnogi sploh vedo za Krajinski park in Goričko.

Meteorološka postaja na Sotinskem bregu (418 m) kot člen javne mreže meteoroloških postaj RS deluje že desetletje; neprekinjeno meri temperaturo, padavine in veter, od lani še radiološko in kozmično sevanje (vse meritve – tudi za statistično obdelavo). Oko panoramske kamere nenehno kaže vremensko sliko in omogoča digitalni pogled po gorički krajini in Ledavskem dolu, WI-Fi omrežje pa neposredno internetno povezavo s svetom.

Lepo obnovljeni razgledni stolp s križem na strehi in zvonom pod njo ter kamniti »Triglav« idilo meteorološke »strehe Pomurja« še požlahtnijo in mnogim, ki živijo po svetu, na moderen način omogoča »live« pogled na domače kraje, iz katerih so predavnimi leti odšli s trebuhom za kruhom.

Posebna zahvala ob 10-letnici postaje na Sotinskem bregu gre družini Pejpija in Gustike Koler oz. vsem Grmašovim iz Sotine, ki so donirali zemljišče.

Zanimiva letna statistika:

- najbolj sušno leto 2015 – 682.5 mm,
- najbolj mokro leto 2009 – 1.011.4 mm (oz. 1 m³/m² v celem letu),
- povpr. temp. toplo 2007: +13,3 °C, hladno 2010: +9,4 °C,
- temp. ekstremi: avg. 2013: +38,3 °C, feb. 2012: –13,8 °C,
- vetrovi: stalno piha pretežno južni veter med 10–20 km/h,
- najvišji izmerjeni ekstremni sunek vetra: 24,3 m/s ali 87 km/h, avgusta 2017.

Besedilo: **Janko Halb**
Fotografija: **Milan Gaber**

Pogled na vrh sveta

PROSTRAN,
OBŠIREN SVET

Silvester Gomboc iz Fikšincev je bil lansko leto že gost na straneh našega občinskega glasila. Takrat smo pisali o njegovi romarski poti po El Caminu de Santiagu in že v takratnem intervjuju je napovedal, da bo njegov naslednji podvig Himalaja.

V novembru 2017 se je Silvester tako, kot je obljubil, vrnil s Himalaje in pripravil zanimivo pripoved o tem drznem podvigu, ki nam je, navadnim smrtnikom, skorajda nerazumljiv.

Silvester, tokrat si se vrnil s Himalaje. Kje in kdaj si začel svojo pot?

Tokrat sem se na pot odpravil 12. oktobra 2017, kjer sem z dunajskega letališča poletel v Doho in naprej v Katmandu, kjer sem počakal svojo skupino, tj. 11 članov skupine iz Nemčije, s katero sem potem v nadaljevanju prehodil »turistično« pot po Himalaji.

Naslednji dan, 13. 10. 2017, smo z letališča Katmandu poleteli na najvišje in najnevarnejše ležeče letališče Lukla.

Zakaj najnevarnejše?

Leteli smo z majhnim letalom za 15 oseb. Ta letala smejo pristajati samo v lepem, mirnem vremenu. Pristajalna steza je dolga 500 m. Ko letalo pristaja, se vzpenja po hribu navzgor, ko vzleta, pa zalet pridobiva po hribu navzdol. Naša skupina je imela to »srečo«, da je bila megla in smo pristali šele v drugem poskusu, sam pilot pa nas je opozoril, da v kolikor ne bo šlo, se bomo vrnili v Katmandu. Po nekaj krepkih turbolencah je pristanek v drugo uspel, a smo šele pozneje dojeli, da bi lahko hitro šlo kaj narobe.

Kje se je potem dejansko začel »trek« po Himalaji?

Začel se je v Lukli na 2800 m nadmorske višine. Pot po Himalaji ni življenjsko nevarna, a je zelo naporna zaradi nadmorske višine in težav z dihanjem, ki so za organizem največji izziv. Tudi v naši skupini se jih je 5 predčasno vrnilo v nižje ležeči kraj, trije smo se odločili za vzpon na 6200 m visok Island Paek, ki sva ga potem uspešno zaključila samo dva, saj je tretji član tudi predčasno zbolel zaradi višine in težav z dihanjem. Na tej višini namreč jeklenk s kisikom nismo uporabljali.

Si kot turist moral dokazovati s kakšnimi referencami, da si dovolj usposobljen za turistično pot po Himalaji?

Za turistično pot po Himalaji ne rabiš ničesar, moraš pa biti iskren do sebe, preden se odpravljaš na tako pot, da si vsaj malo fizično pripravljen, saj je to vseeno šestnajst dni napora, ko je treba premagati kar nekaj višinskih metrov. Potem je tu še višina in redok zrak ter spoznanje, da si 10.000 km oddaljen od doma. Za vzpon na Island Paek agencija predhodno zahteva reference, kar pomeni, da moraš izpolniti formular, v katerem zapišeš vse dosedanje vzpone, torej, po katerih vrhovih si že hodil pred Himalajo.

Kaj se zgodi, če nekdo v tak formular zapiše »pravljice«, torej nekaj, kar ni res?

Ne bo šlo, ker ne moreš nikogar »okrog prinesti«. Z izpolnjenim formularjem agencija zaprosi za dovolilnico za vzpon, lokalni vodič nato v baznem taboru preveri, kako znaš uporabljati alpinistično opremo in nekdo, ki tega še ni počel, je seveda hitro razkrinkan in mu vodič ne bo dovolil vzpona.

Kaj sledi po prejemu dovolilnice za vzpon?

V baznem taboru ISLAND PAEKA na 5100 m je po preverjanju sledila večerja in potem od 18. ure do polnoči spanje, nato ob pol enih zajtrk in ob 1.00 zjutraj smo se odpravili na vrh. Za vzpon smo potrebovali 6 ur, za spust do baznega tabora pa 3 ure. Praktično smo v skupno devetih urah opravili vzpon in spust. Po prihodu v bazni tabor smo imeli kosilo, nato smo se vrnili nazaj do naselja, kjer je čakala preostala skupina, s katero smo nato nadaljevali našo »turistično« pot po Himalaji.

Kam točno ste šli?

Pred vzponom na Island Paek smo šli do baznega tabora pod Mt. Everestom na 5340 m nadmorske višine in se povzpeli na Kalapather s 5500 m višine, ki je nasprotno ležeči vrh od Mt. Everesta, od koder je v lepem vremenu, kot smo ga imeli mi, prečudovit pogled na najvišji vrh sveta, in to je tudi ciljna točka ture.

Kaj ste jedli?

V glavnem smo jedli riž, jajca, krompir in testenine.

So pred odhodom v Himalajo potekale kakšne posebne priprave?

Kot veš, sem planinec že lep čas. Opravil sem nekaj vzponov po Sloveniji, sicer pa je gibanje moj način življenja in za to pot nisem bil nič kaj bolj aktiven kot običajno. Je pa res, da smo v naši skupini imeli tudi zdravnika, ki je večkrat dnevno kontroliral nivo kisika v krvi in moram reči, da moje vrednosti niso nikoli padle pod 90.

Kako si prenesel vzpone, višinske razlike in vse, kar sodi zraven v teh ekstremnih pogojih?

En dan sem imel rahlo omotico, ki je na srečo hitro minila, in to je bilo tudi vse. V glavnem smo opravili po vsakem vzponu tudi počitek, da se je telo imelo čas adaptirati na nove razmere in potem smo naredili spust, pa spet vzpon in počitek in tako smo

postopoma dodajali posamezne metre nadmorske višine. Je pa res, da je od skupno dvanajstih članov skupine 5 zbolelo in so se morali spustiti v nižje ležeč kraj in počakati na vrnitev ostale skupine.

Kako je bilo z nošenjem prtljage?

15 kg prtljage posameznika so nosili šerpe, ostalo nosiš sam. Jaz sem imel seveda veliko več, saj je moja oprema za vzpon na Island Paek tehtala že skoraj 15 kg. Za skupino dvanajstih smo imeli 6 šerp. To so neizmerno utrjeni možje, ki prenašajo izjemno težke tovore. Človeka pod vso prtljago, ki jo nosi, skorajda ne vidiš. Od 1 kg zaslužijo nekje 50 centov na dan.

Da je življenje zate en večer izziv, si dejal v najinem prejšnjem intervjuju. Verjetno je izziv tudi za tvoje domače, ki se morajo soočiti tudi s strahovi, ki jih verjetno obhajajo v trenutkih, ko se odpraviš od doma v razmere, ki jim niso blizu? Kako je bilo tokrat?

Imam srečo, da imam podporo partnerke, ki je nekako sprejela moj način življenja. Vesel sem tudi podpore obeh mojih otrok, čeprav je hčerko moj tokratni odhod skrbel mnogo bolj kot ostale in mi je to dala tudi jasno vedeti.

Zelo pozitivno me je presenetil sin, ki s svojo sopotnico živi v Švici. Pred mojim odhodom mi je poslal paket, v katerem me je čakala izjemna jakna oz. bunda za Himalajo in pripis, da sta za toploto poskrbela onadva, za varnost pa moram sam. Ta gesta s strani sina me je izjemno ganila in osrečila.

Če bi primerjal romarsko pot El Camino de Santiago in to po Himalaji, bi lahko potegnili kakšne vzporednice?

Nikakor. Ti dve preizkušnji se ne da primerjati. Tudi pričakovanja so bila povsem drugačna in seveda sem bil ves čas med ljudmi. Vsekakor je romarska pot, kar se psihične vzdržljivosti tiče, neizmerno težja in samo dobra fizična priprava ni dovolj. Tista pot je bolj pot s samim s seboj, to pa je bila zame bolj ali manj turistična dogodivščina, razen seveda vzpona na vrh Island Paeka.

Si med potjo morda srečal kje tudi kakšnega Slovenca?

Sem! Čeprav smo maloštevilni narod, nas nikjer ne manjka. V Katmanduju sem srečal enega fanta in punco iz Ljubljane in na poti po Himalaji dva Slovenca iz Nove Gorice.

Katero hrano si si najprej privoščil po prihodu domov?

Sliši se smešno, vem, ampak mama je imela kuhan riž – seveda z vsemi dodatki.

Katera je tvoja naslednja odprava?

Razmišljam o romarski poti Camino del Norte, to je severna pot romarske poti Camina de Santiago, dolga 825 km.

Hvala za pogovor do naslednje srečne vrnitve.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografije: Silvester Gomboc

Skupaj zmoremo vse!

Tako bi lahko poimenovali skupna prizadevanja krajanov na zaselku, imenovanem Houžarov breg, župana Občine Rogašovci in zaposlenih v njenem režijskem obratu.

Zato se je občina zavezala, da kot uporabnik te ceste v sklopu gradnje le-to tudi v celoti obnovi. Obnova je vključevala odstranitev stare asfaltne prevleke, navoz tampona in ponovno asfaltiranje. Žal je z obnovo prišlo do

na primerni višini ponovno uporabno položilo betonske kanalete, s tem pa se je vsaj na tem delu te ceste pridobilo takšno širino (dodatno čez 120 cm), ki omogoča varen in nemoten promet ter posledično varno srečevanje dveh vozil.

Ko so pred več kot dvajsetimi leti tu živeči lastniki in najemniki nepremičnin z lastnimi sredstvi asfaltirali cesto, ki je takrat povezovala 10 gospodinjstev, se je življenje na tem prelepem delu naše občine v marsičem spremenilo. V samem zaselku je zrasla znana Hrvatova domačija, prebivalci pa so poskušali na razne načine ta svoj »košček raja« urejevati na način, na katerega so še zdaj lahko upravičeno ponosni.

Žal je v obdobju dvajsetih let, zlasti pa med gradnjo zbiralnika za vodo, ta cesta postala obremenjena s prevozi težkih tovorov, kar je imelo za posledico grobe poškodbe asfalta.

zoženja ceste za več cm, na že sicer 18 % klancu, kar je predstavljalo veliko težavo in nevarnost pri srečevanju dveh vozil, še zlasti v zimskih mesecih, nevarnost pa so predstavljali še (pre) globoki obcestni jarki.

»Če združimo moči, lahko storimo marsikaj,«

je bil moto župana in občinske uprave z režijskim obratom, ko smo opozorili na obstoječo situacijo.

S skupnimi močmi se je iz preglobokih obcestnih jarkov odstranilo stare betonske kanalete za odvod voda, jarke ustrezno utrdilo in zasulo ter

Nek pregovor pravi, da kjer je volja, tam je pot.

To se je pokazalo tudi v našem primeru, ko smo naleteli na posluš župana, občinske uprave in zaposlenih v režijskem obratu, ki so bili za takojšnjo skupno sodelovanje in reševanje naše problematike.

Besedilo in fotografija: Drago E. Bedek

Azori – skrivnostni otoki Portugalske

Azori so otočje sredi Atlantskega oceana, arhipelag devetih večjih in manjših otokov na stičišču treh največjih tektonskih plošč. So tam nekje kot mitološka Atlantida, zato najbrž ni naključje, da nekateri verjamejo, da so Azori pravzaprav vrhovi potopljene celine.

Kljub temu da so Azori odmaknjeni in majhni, igrajo v Evropi pomembno vlogo. Že v 19. stoletju so ugotovili, da se anticiklon, ki nastane nad Azori, v nekaj dneh pojavi nad Evropo. Azori nekako določajo, kakšno bo vreme pri nas.

Podnebje je oceansko, z milimi zimami in ne pretopljeni poletji (okrog 25 °C). Dosti je padavin, zato je vegetacija bujna, ponekod kar tropskega videza. Na devetih otokih živi približno četrto milijona ljudi, največ portugalskega porekla. Prebivalci se ukvarjajo večinoma s poljedelstvom, še posebej s pridelavo ananasa, tobaka in čaja, govedorejo, mlečno industrijo in ribolovom ter turizmom, ki v zadnjem obdobju postaja vse pomembnejši dejavnik.

Ceste na Azorih so dobro vzdrževane, prometa je v glavnem malo. Cene hrane in pijače na Azorih so nizke, zelo ugodne so tudi cene prenočišč.

Na vprašanje, kdo je otoke odkril in kdaj so jih prvič naselili, ni jasnih odgovorov. Nekateri trdijo, da so jih prvi odkrili portugalski morjeplovci dobrih sto let pred Kolumbom, drugi pa, da jih je odkril kralj Alfonz V., ki je tudi naselil prebivalce iz celinskih provinc na otočje. To naj bi se zgodilo okoli leta 1440, kar je bilo še vedno pred Kolumbovim potovanjem mimo otočja. Otočje je bilo vedno zelo pomembna

postojanka za pomorščake, ki so pluli med obema celinama. V zgodovini so si Azore večkrat skušali priboriti Španci, a so ostali portugalski in so sedaj avtonomna pokrajina Portugalske. Leta 1976 so jim razglasili delno neodvisnost.

Danes otočje postaja vedno bolj privlačna turistična destinacija, ki pa še ni razvila pravega masovnega turizma. Domačini sami celo trdijo, da si ga ne želijo. Želijo namreč ohraniti pristno pokrajino, kar jim uspeva na osmih otokih, na glavnem otoku Sao Miguel pa so jim vajeti že ušle iz rok. Razvoj turizma se tam že počasi približuje masovnemu turizmu.

Vseh devet otokov je vulkanskega nastanka, kar je opazno že z letala, saj temna kamnina in vulkanski kraterji vse povprek že na daleč kažejo na njihov nastanek. Za otoke so značilni postvulkanski pojavi: vrelci vodne pare,

žvepleni vrelci, blatni vrelci, majhni gejzirji in izviri tople ali vroče vode. Na območju kraja Furnas, na največjem otoku Sao Miguel, je kar 22 termalnih vrelcev.

Življenje na Azorih teče počasi. Tako počasi, da nas je to nekajkrat skoraj vrglo s tira, ko smo v nedogled čakali na postrežbo v preprostih vaških gostilnah. A po nekaj dneh smo bili tudi mi umirjeni. Številni prebivalci se v želji po večjem zaslužku raje selijo na celinsko Portugalsko, kot da bi začeli z razvojem lokalnega turizma. Tisti, ki se na celini izobražujejo, se tam tudi zaposlijo in si ustvarijo dom.

Na našem potovanju smo obiskali 4 otoke: Sao Miguel, Pico, Sao Jorge in Faial. Med otoki so dobre letalske povezave, v poletnih mesecih pa vozijo tudi trajekti. Po otokih je najbolje potovati z najetim avtomobilom, kajti avtobusov je malo in vozijo redko.

Ilha Sao Miguel

Glavni otok Sao Miguel je popolno nasprotje ostalim otokom. Je največji in turistično najbolj razvit, pravijo mu tudi Zeleni otok. Na njem živi skoraj polovica vseh prebivalcev Azorov. Po otoku se razprostira več sto vulkanskih gričev, med katerimi so speljane ceste do raztresenih vasi in obmorskih

mest. Glavno mesto Ponta Delgada je vsekakor vredno ogleda, je odlično izhodišče za ogled po otoku, posebnost pa so nasadi ananasov skoraj v centru mesta. Azori so nekaj časa sloveli tudi kot veliki pridelovalci pomaranč – dokler jim bolezen ni posušila dreves. Namesto pomaranč so posadili druge rastline, med njimi tudi čaj, črni in zeleni, ki sta zelo cenjena.

Na otoku je veliko naravnih zanimivosti. Najbolj slikovita razgledna točka je Vista do Rei oziroma Sete Cidades, od koder se razprostira razgled na kraterski jezeri: eno je modre, drugo zelene barve in sta najbolj fotografirani naravni znamenitosti na Azorih ter tudi najpogostejše uporabljena motiva za promocijo Azorov. Legenda pravi, da sta ju s svojimi solzami napolnila mlada zaljubljenca. Na otoku je v ugaslih vulkanih še veliko drugih jezer, gosto zaraslih gozdov, grap, jam, slapov, širnih pašnikov in bujnega cvetja ter zelenja. Prav poseben je predel z geizirji Furnas, kjer se lahko kopate v termalnem kopališču. Iz zemlje se vsepovprek kadi, močan vonj po žveplu pa je prav nadležen. Domačini vroča tla uporabljajo tudi za kuhanje. Sestavine zložijo v velik lonec, ki ga postavijo v že pripravljene luknje, nanj dajo pokrov in počakajo, da je po približno šestih urah jed kuhana.

Ilha do Pico

Na majhnem otoku Ilha do Pico je veliko zanimivega in raznolikega. Največ pogledov pritegne najvišji portugalski vrh Pico. S svojimi 2351 m se mogočno dviga nad preostali del otoka, prav tako poln vulkanskih kraterjev. Vrh Pico je pogosto zavit v oblake, zato je včasih treba nekaj sreče, da ga sploh vidite. Otok svojo črnino, po kateri ga je portugalski pesnik poimenoval tudi Ilha Preta (Črni otok), najbolj izkazuje na vinorodnem področju. Picoa, kot se imenuje predel s tisočeriimi, nekaj kvadratov velikimi, in s temnim kamnom zagrajenimi, vinogradi, je pod Unescovo zaščito. Zaščite s kamni ščitijo vinske trte pred močnimi vetrovi, z absorbirano toploto pa grejejo grozdje. Grozdja, in s tem vina, je malo, a je med ljubitelji vin zelo cenjeno.

Ilha do Faial

Faial, Modri otok, je svoje ime dobil zaradi modrocvetočih hortenzij, ki so jih z Japonske v največji meri prinesli prav na Faial. V glavnem mestu Horta zaseda regionalna skupščina, čeprav ima vlada sedež v Ponte Delgadi.

Največja znamenitost otoka je polotok Capelinho, ki je nastal ob izbruhu vulkana. Ta je trajal kar 13 mesecev, od septembra 1957 do oktobra 1958. V bližini je zelo lep svetilnik, ki ga je med izbruhom zasul pepel, danes pa je del interpretacijskega centra, ki lepo prikaže takratno dogajanje. Sprehod po vulkanski pokrajini, ki je bila še nekaj desetletij nazaj vroča in nedostopna, je nekaj posebnega.

Prve zelo odporne rastlinice že pogajajo in v prihodnosti jih bo vedno več. Povzpeli smo se tudi na bližnji vrh in ugotovili, kako težko se je vzpenjati po vulkanskem pesku.

Mesto Horta je najbolj znano po restavraciji Peter's Cafe in grafitih v pristanišču. Nepisano pravilo je, da člani posadke, ki z jadrnico prečkajo Atlantik med Ameriko in Evropo, narišejo grafit.

V Peter's Cafeju pa dokumentirajo vse prihode jadrnic, tu si morjeplovci izmenjujejo izkušnje, uspešno zaključeno pot pa proslavijo z obveznim džin tonikom.

Ilha Sao Jorge

Otok slovi po najlepših trekingih na Azorih. In res, ko stojiš sredi vulkanskih vzpetin na São Jorgu, na okoli 800 m nadmorske višine, ter čez neskončne palete zelenih travnikov zreš v temno moder ocean, ki se zajeda v zaliv Fajã da Caldeira de Santo Cristo, se zdi, da je nekdo na majhen kos zemlje nametal nezdružljivo.

Pravijo, da so Azori edina oaza v Evropi. Potovanje po teh odmaknjenih otokih, in za mnoge še vedno slabo poznanih, je zares drugačno. Četudi dobiš vse najnujnejše, kar potrebuješ, imaš občutek, da si se vrnil daleč nazaj v preteklost. V obdobje, ko čas ni bil pomemben – pomembna je bila le narava in tisto, kar je nudila ljudem. Verjetno na vsakega pustijo poseben pečat, tudi name so.

Besedilo in fotografije: Metka Recek

Lepo je biti gostilničar, ni pa lahko!

Med družinami v naši občini je kar nekaj zelo zanimivih. Mednje zagotovo sodi družina Šbüll, med domačini bolj znana Pri fotonih. Zakaj prav Šbüllovi, se morda kdo vpraša? Zagotovo nekaj odtehta dejstvo, da je vsak član te družine po nečem poseben, enkrat in neponovljiv. Verjetno drži tudi rek, da »kri ni voda«. Že pokojni dedek Štefana Šbüll, Alojz Šbüll, ki je izstopal kot fotograf na tem delu Goričkega, je za sabo pustil neizbrisen pečat na področju fotografije, saj se ga domačini še danes spominjajo z veliko mero spoštovanja.

Štefan Šbüll že 37 let opravlja gostinsko dejavnost. Skupaj z ženo, priljubljeno zdravnico, Marjeto Benko Šbüll, jima uspeva krmariti družinsko življenje ob treh, že skoraj samostojnih odraslih in nadvse uspešnih otrocih: Dominiku, Davidu in Petri. Hkrati pa oba opravljata poklic, kjer ne eden, ne drugi pogosto nimata prostih sobot, nedelj ali praznikov, kar za sabo potegne tudi veliko mero strpnosti, medsebojnega dogovarjanja in spoštovanja.

Kako 37 let vzdržati v gostinskem poklicu in ob tem še uživati, smo se pogovarjali s Štefanom.

Štefan, že 37 let te domačini poznamo kot vedno nasmejanega gostinca gostilne Šbüll oz. gostilne Pri fotonih. Od kod to ime?

To je domače ime, tako nam pravijo po hiši. Dedek Alojz Šbüll je bil na tem delu Goričkega dolga leta edini fotograf in tisti, ki so se hodili fotografirat, so rekli, da »idejo k fotonik«. Sčasoma se je to ime prijelo in traja še danes, na kar sem ponosen, tako jaz kot moji domači.

Ti gostinec, dedek priznan fotograf. Zelo različni področji. Lahko poveš, kaj je dedka odneslo v fotografske vode?

Dedek je imel zelo pestro življenje in že, ko je prišel na svet, se je, ker je le redkokatera hiša premogla uro, malce zakompliciralo glede njegovega datuma rojstva. Rodil se je namreč ponoči med 31. majem in 1. junijem 1899 in ker se ponoči ni videlo na zvonik pri cerkvi, koliko je ura, je »babica«, ki je prisostvovala pri porodu, odločila, naj bo kar začetek meseca, 1. junij.

Fotograf pa je postal čisto slučajno. Odšel je namreč s trebuhom za kruhom v Francijo in tam delal pri cestnem podjetju. Opazil je, da se v Franciji ogromno

fotografira, in to vse: ljudi, naravo, zgradbe, ceste, mostove ... Dobil je idejo, da bi se s tem lahko tudi sam ukvarjal. Pridno je varčeval, si kupil vso potrebno fotografsko opremo in se vrnil nazaj v domovino, kjer si je s privarčevanim denarjem kupil posestvo, sezidal hišo, se poročil in ustvaril družino.

Sicer pa je fotografiranje delo z ljudmi, gostinstvo pa tudi. Eno in drugo zna biti zanimivo in pestro, čeprav ne vedno lahko.

Se je s fotografiranjem dalo preživeti?

Očitno se je dalo. Babica Ema je bila doma gospodinja in je skrbela za štiri

otroke: Marijo, Anico, Alojza in Štefana. Bila je spretna in skrbna gospodinja, ki je bila znana tudi po tem, da je šivala kapice za dojenčke, dedek pa je s kolesom in vso opremo prekolesaril vso Goričko, tudi Ravensko in še niže. Naročali so ga na poroke, pogrebe, krste in druga pomembna slavlja, pa tudi na kakšna domača kmečka opravila in običaje, ki jih je fotografiral: koline, pust, žetev.

Je kdo izmed njegovih sinov ali vnukov nadaljeval njegovo tradicijo?

Dedek je fotografiral vse do svojega 92. leta, ko je še zadnjič sodeloval na kolesarskem maratonu. Umrli je leta 1996, tri tedne pred svojim 96. rojstnim dnem. Nobena hčera ali sin se niso oprijeli dedkove obrti, a je nekaj umetniške žilice očitno le prešlo na vnuke, kajti hčerka tete Anice, torej moja sestrčna Tanja, je v Kanadi zelo uspešna poklicna fotografinja, ki s svojimi fotografskimi razstavami žanje velike uspehe.

Ti pa si pristal v gostinstvu? Si si tega želel?

Morda niti ne tako zelo želel, ampak je bil splet okoliščin takšen. Oče Alojz in mama Marija sta namreč po vrnitvi iz Nemčije, kjer sta bila zaposlena, zgradila gostilno, misleč, da se bosta s tem ukvarjala. Malce se je zataknilo, ker je moral

biti tisti, ki bo prevzel obrt, po stroki gostinec. Mama se je sicer potem vpisala v večerno šolo za gostinstvo, a sem bil nazadnje jaz tisti, ki sem končal gostinsko šolo in prevzel domačo gostilno. Oče, mama in predvsem žena so mi veliko pomagali in mi še sedaj zelo pomagajo, kakor tudi otroci, ki ob posebnih priložnostih radi priskočijo na pomoč.

Si imel poleg gostinstva še kakšne druge ambicije?

Moja prvotna želja glede poklica je bila, da postanem učitelj zgodovine in geografije.

Kaj je v poklicu, ki ga opravljaš posebej lepo?

Delo z ljudmi je vedno zanimivo. Kot gostinec se včasih znajdeš v vlogi poslušalca, psihologa, tolažnika, zaupnika. Veliko je zabavnih, smešnih trenutkov, ko se skupaj z gosti tudi pošteno nasmejiš. Lep občutek je, ko vidiš, da ljudje odhajajo od tebe dobre volje, da so se sprostili po napornem dnevu in veš, da si morda nekemu malce polepšal dan. Ko sem na letnem dopustu in je gostilna zaprta, nekako en teden še nekako gre, potem pa začutim, da že pogrešam stik s svojimi gosti.

Bi se za ta poklic še enkrat odločil?

Težko. Zaradi družine, ki je zaradi narave tega poklica prikrajšana prostih koncev tedna in še česa. Verjetno bi zelo razmišljal. V tem poklicu imaš zelo malo časa, da bi se posvetil družini. Najhujši so zlasti prazniki, ko se imajo drugi lepo, sam pa imaš takrat največ dela, si na nogah po ves dan, utrujen, družina pa čaka, da se posvetiš tudi njim, ampak pozneje. Tako minejo leta in marsikateri družinski praznik ne praznuješ, kot bi si želel.

Ampak videti je, da sta z ženo to družinsko področje vsemu navkljub zelo dobro organizirala?

Žena zdravnica, jaz gostinec. Res težka kombinacija, saj nobeden od naju nima nekega ustaljenega urnika, ampak vse je

v organizaciji in sprotne dogovarjanju. Nama kar dobro uspeva, ampak je veliko v prilagajanju in da ne kompliciraš tam, kjer ni treba.

Imata tudi 3 otroke: Dominika, Davida in Petro. Je kateri pokazal interes za področje gostinstva, zdravstva ali fotografije?

Dominik je programer računalništva in se ukvarja tudi z atletiko. Leta 2015 je prejel občinsko priznanje za šport, trenira skok v višino pri AK Poljane Maribor. Petra je študentka komunikologije, David pa je zajadral v študij medijske komunikacije in pri njem opažamo, da je pokazal neke talente na področjih, za katera nismo niti znali, da jih ima. Da, mogoče je on še najbližje občutku za dobro fotografijo in estetiko v medijskem oblikovanju.

Glede na to, da ste, gledano tudi nazaj, družina s tisočeriimi talenti, kako sta z ženo vzgajala svoje otroke?

Nič posebnega. Odgovornost in samostojnost, predvsem pa, da vsak najde tisto, kar ga veseli. Nisva se kaj posebej mešala v njihove odločitve, vendar sva vedno povedala tudi svoje mnenje. Če so se kdaj pri nama pojavili kakšni strahovi, sva jih vedno znala zadržati zase. Predvsem pa jim nikoli nisva določala poti.

Kaj si z ženo želite v prihodnosti zase in morda za svoje otroke?

Kakšnih velikih, posebnih želja z ženo nimava. Uživamo vsak dan sproti v tistem, kar je. Zdravje je vsekakor nekaj, česar si želi vsak. Za otroke pa predvsem, da končajo šole, dobijo službe in dobre partnerje, s katerimi bodo znali krmariti skozi življenje.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografiji: arhiv družine Šbüll

Stopinje skozi čas

Plac Sv. Jurija leta 1980

Plac Sv. Jurija danes

Cesta nekoč

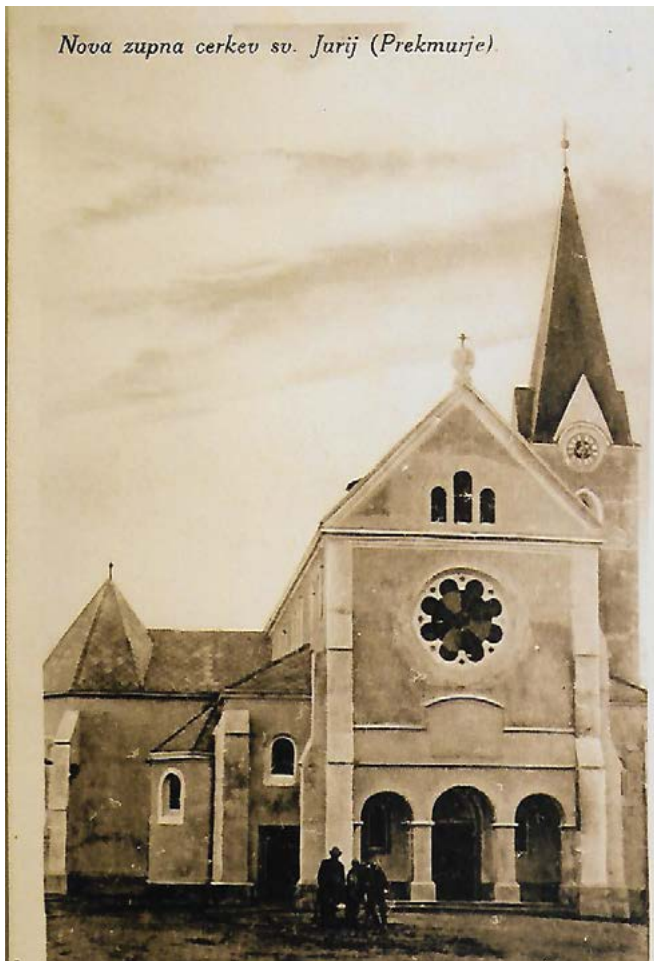
Pločniki danes

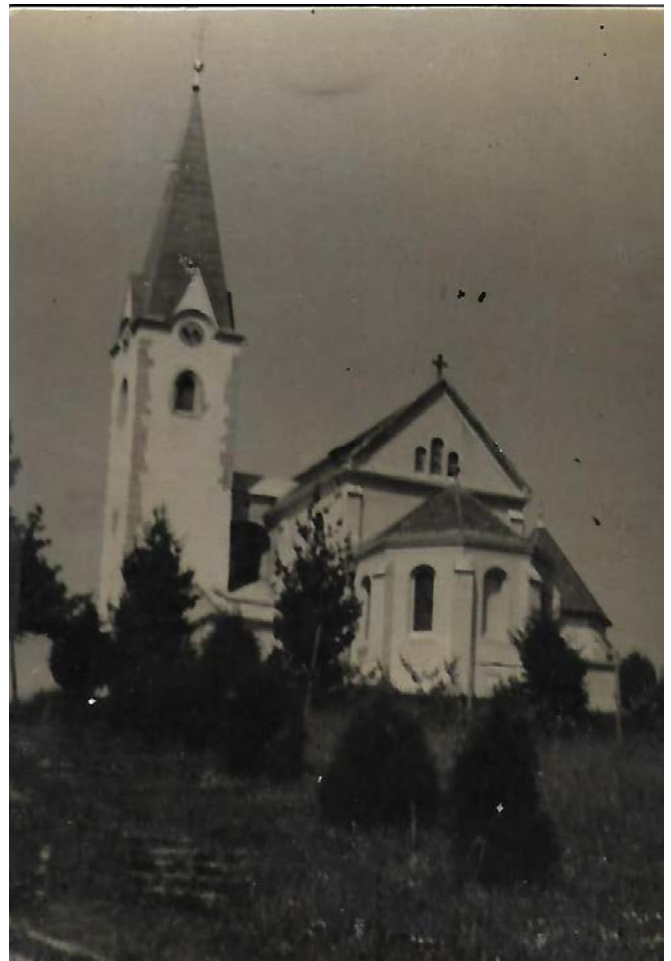
Aufmarš aprila 1941 od Sotine do Sv. Jurija

Pogled na isto cesto danes

Cerkev Sv. Jurija leta 1927

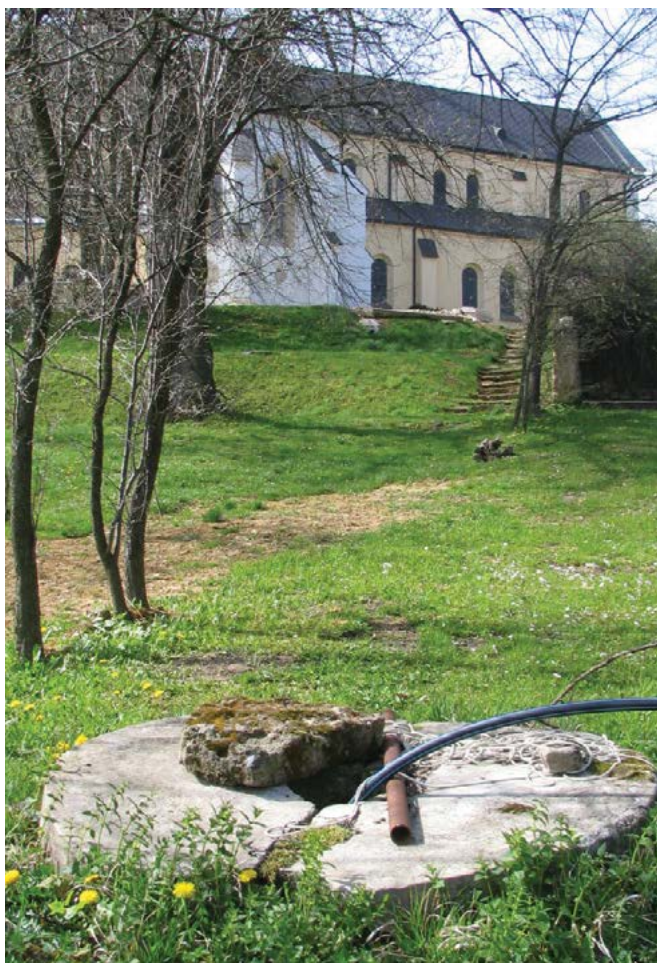

Cerkev Sv. Jurija leta 1975

Cerkev Sv. Jurija danes

Star farovski vodnjak

Obnovljen farovski vodnjak

Gradnja parkirišča pri pošti

Stara OŠ leta 1971

Sotinska kapela in gasilski dom

Šalamonova gostilna v Nuskovi leta 1963

Stari gasilski dom Večeslavcih

Turški spomenik v Večeslavcih leta 1996

Turški spomenik v Večeslavcih danes

Čiščenje in pogozdovanje Kugle leta 1964

Brigadirka Justina Bokan na progi Dobož-Banja Luka leta 1951

Odprtje obrata tovarne LIV v Sv. Juriju leta 1979 (sekretar Baraga)

Povorka skozi Rogašovce leta 1967

Nogometni ekipi Suhin in Debelih leta 1967

Spravilo sena leta 1960

18. občinski praznik Občine Rogašovci

NA JURJEVO,
24. APRILA ...

Slovesnost ob že 18. občinskem prazniku Občine Rogašovci, ki ga praznujemo na Jurjevo, 24. aprila, se je, kot je to že običajno, odvijala na velikem prireditvenem prostoru tamkajšnjega igrišča.

Župan Edvard Mihalič, ki je pozdravil vse prisotne in čestital zbranim ob občinskem prazniku, je v svojem govoru spomnil na infrastrukturne projekte, ki so že speljani, kakor tudi na tiste, s katerimi se bodo v prihodnje še ukvarjali.

Osrednji slavnostni govornik magister Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter podpredsednik Vlade Republike Slovenije, je v svojem nagovoru poudaril, kako pomembno je, da se na tem našem, posebej lepem, Goričkem, vsi trudimo za razvoj podeželja in ohranjanje slovenskega kmetijstva. Obljubil je, da se bo kot politik iz našega konca posebej trudil, da se bodo nekateri projekti, ki so še v nastajanju, speljali do konca, prav z namenom, da podeželje in položaj kmetov dobi potrebno veljavo.

V pestrem kulturnem programu so se predstavili pevski zbor OŠ Sveti Jurij, Tamburaška skupina KD Peter Dajnko, kitaristi pod vodstvom Tadeja Ropoše, Dramska skupina Močnikovi, Duo Mystica in Folklorna skupina Vrbe.

Podeljena so bila tudi priznanja in nagrade najzaslužnejšim v Občini Rogašovci v letu 2016.

Občinsko nagrado za leto 2016 je prejela Lekarna Špringer. Lekarna Janeza Špringerja iz Gornje Radgone je namreč v preteklem letu odprla svojo podružnico v Rogašovcih in je na svoje stroške obnovila in preuredila obstoječe prostore lekarne in delovni čas prilagodila delovnemu času splošne ambulante v Zdravstveni

postaji Rogašovci ter tako pripomogla k ustrezni oskrbi našega prebivalstva z zdravili.

Priznanji za pridobitev naziva doktorica znanosti sta prejeli Simona Šinko, s področja pedagogike, in Simona Gomboc, s področja socialne in politične psihologije.

S področja športa so priznanja prejeli judoistka Asja Benkič, metalka kopja Nina Šinko in kolesarja Mihael Holsedl in Aleš Gomboc.

Za slavnostno pogostitev vseh prisotnih so tokrat poskrbeli gasilci ter vaščanke in vaščani iz vasi Ropoča, kmetija Šinko - Gider in članice Društva podeželskih žena Občine Rogašovci. Za dobro razpoloženje pa so po uradnem delu prireditve poskrbeli člani Ansambla Franca Miheliča in skupina Mambo Kings.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografiji: Milan Gaber

Ljubiteljsko in kulturno (so)ustvarjanje

Vsakoletni vseslovenski Teden ljubiteljske kulture zaznamujejo kulturni dogodki, na katerih se predstavljajo kulturna društva, kulturni zavodi, šole in vrtci, muzeji ter vsi, ki se želijo pokloniti ljubiteljskemu kulturnemu ustvarjanju ter bogatiti sebe in družbo.

Javne vaje in nastopi v okviru Tedna ljubiteljske kulture so v letu 2017 v naši pokrajini potekale na Trgu kulture in v BTC-Cityu v Murski Soboti.

Tega dogodka se je z veseljem udeležila tudi Ženska pevska skupina Rogašovci in tako bila del tistih, ki svoj čas in energijo namenjajo ljubiteljski kulturi.

V avli BTC-Citya smo se pevke predstavile z različnimi ljudskimi in umetnimi pesmimi. Obiskovalci so nam z veseljem prisluhnili in zaploskali. Sproščeno vzdušje na javnih vajah nam je

dalo novo izkušnjo kulturnega ustvarjanja in pozitivni občutki so nas motivirali za nadaljnje delo.

Besedilo in fotografija: Katarina Škraban

Kulturno prosvetno društvo Rogašovci in Dramska skupina Močnikovi

Kulturno prosvetno društvo Rogašovci vsako leto organizira tri tradicionalne prireditve Pozdrav pomladi, Pomežik poletju in Veseli december. Posebno ponosni smo, da smo uspeli pripraviti uprizoritev nove komedije Kšeft za znoret, ki je doživela krstno uprizoritev v mesecu aprilu.

Z omenjeno komedijo smo sodelovali tudi na Linhartovem območnem srečanju, ki ga v okviru rednega programa JKD organizira OI JSKD Murska Sobota. Z uprizoritvijo smo gostovali še v Kobilju in Radencih.

Že nekaj let se tako Dramska skupina Močnikovi kot tudi ženska pevka skupina udeležujeta programa Kultura med ljudmi, ki je vseslovenski, z željo, da se kulturo čim bolj približa ljudem. Različni kulturni dogodki se odvijajo v mestnih središčih, trgovskih centrih in drugih primernih lokacijah.

Srečni smo, če uspemo nasmejati publiko, zato se radi odzovemo vsem povabilom. Tako smo sodelovali

na festivalu skečev v Pečarovcih, na Veselem večeru v Bakovcih in v Svetem Juriju ob Ščavnici. Veseli smo vsakoletnega povabila žensk, ki organizirajo srečanja ob dnevu žena in materinskem dnevu.

Z ubranim petjem popestri marsikateri dogodek tudi moški pevski trio pod vodstvom Štefana Rožmana.

Številni nastopi terjajo od članov precej odrekovanja in prostega časa. Vsak posameznik društva je zelo pomemben, a za uspešno delovanje je pomemben tudi skupinski ustvarjalni duh, ljubezen do igre in petja, pripadnost in druženje. Prav zato smo veseli vsakega novega člana, ki doda svoj kamenček v mozaiku naših dejavnosti.

Besedilo in fotografija: Julijana Meckar

Nimam časa!

Prireditve, ki jih organizira Društvo upokojencev Rogašovci, skoraj nikoli ne minejo brez njihovega vokalno-instrumentalnega sestava Nimam časa, ki poskrbi za dobro voljo vseh prisotnih. Skupina Nimam časa je nastala leta 2016 na pobudo Milana Gabra in žal že pokojnega Karla Bertalaniča. V prvem sestavu so igrali Milan Gaber in Franc Partl – diatonična harmonika in vokal, Karel Bertalanič – bumbas in vokal ter Karel Pozman – klarinet in vokal.

Dobro leto nazaj je v skupini prišlo do sprememb, kajti umrl je njihov ustanovni član Karel Bertalanič, podobna tragična zgodba se je zgodila tudi v kvartetu Kulturno prosvetnega društva Rogašovci, kjer so po hudi bolezni ostali brez basista Darka Horvata.

Tako so nekako začutili, da bo najbolje, če se povežejo in s skupnimi močmi nadaljujejo z igranjem in petjem, ki jim je vsem v veliko veselje. Od takrat skupino vodi Štefan Rožman – ribaš kitara in vokal, sicer upokojeni učitelj glasbe, pridružila pa sta se še dva člana, Drago Lapoša – mali lončeni bas in vokal ter Franci Vajs – veliki lončeni bas in vokal.

Skupina igra predvsem narodno-zabavno glasbo, zbirajo tudi prekmurske ljudske pesmi, za pravilno izvedbo le-teh pa skrbi Štefan Rožman, saj imajo pred nastopi vaje tudi dvakrat do trikrat na teden.

Minulo leto je bilo za skupino zelo delovno. Predstavili so se na »fašenku« v Monostru, na pikniku v Monostru in Verici, na miklavževanju v Gornjem Seniku, v Domu Elizabeta v Svetem Juriju, na mejnem prehodu Cankova ob radenskem maratonu, na podelitvi priznanj OE RK Rogašovci, etno večeru

v Srednji Bistrici, kjer so vsi člani prejeli plakete za ohranjanje etno glasbe, in še na vrsti drugih srečanj in praznovanj.

V kolikor jim bo zdravje služilo, bodo s svojo dejavnostjo nadaljevali tako znotraj društva upokojencev, kakor tudi povsod, kamor bodo povabljeni.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Tak, kak je inda bilou!

Tako, kot je bilo nekoč ali prekmursko: »Tak, kak je inda bilou,« je bil naslov nedeljskega kulturnega popoldneva, ki ga je 26. 11. 2017 v kulturni dvorani v Rogašovcih pripravilo domače Folklorno društvo Vrbe.

Zaplesali so špic polko, sotiš, šamarjanko, trojko, pajeriš, točak, gorički valček in zapeli pesmi Tij, zemlja rajska mila in Rasi, rasi rožmarin.

S solo petjem, pesmijo Če bi ges bijla fčelica, je zbrane povsem očarala Sabina Recek.

Še domača vokalno-instrumentalna skupina društva upokojencev Nimam časa, ko so družno z vsemi nastopajočimi zapeli Slakovo V dolini tihi.

Navdušeno občinstvo je z glasnim aplavzom nagradilo nastopajoče, župan Občine Rogašovci Edvard Mihalič pa je

Na prireditvi se je društvo, ki po zaslugi njihove predsednice Agice Recek in njihove učiteljice Marije Rituper, sicer kolovodje in promotorke prekmurskih folklornih skupin, deluje malce več kot leto dni, predstavilo s starimi goričkimi plesi in pesmimi, ki so jih dedki in babice peli in plesali na domačih »gostüvanjih« in ob starih kmečkih opravilih: »lűjpanju« semena in »kukrce«, »čęjsanju« perja, žetvi in »kolinaj«.

Program so s humornimi vložki družno povezovali: član Folklorne skupine Vrbe Martin Ficko in vsem znana Macho in Mejki s Cankove. Čestitke za pester, zabaven in debelo uro trajajoč program so člani in članice skupine Vrbe prejeli tudi od plesalcev in plesalk Folklorne skupine Pod kolonco s Cankove, ki so s svojim nastopom pomagali plesalcem Vrbe do kratkega oddiha med posameznimi spleti plesov. Za konec je nastopila

obljubil, da bodo kmalu lahko zaplesali tudi v ta pravih folklornih čevljih, ki jih bo zanje pripravil kar domači »šujster« Geza Kisilak.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografija: Milan Gaber

Prižig lučk na božičnem drevesu

PRVO
ADVENTNO
NEDELJO

Prva adventna nedelja preteklega koledarskega leta je bila, kot je to že običajno, uvod v prednovoletni čas, ko po večini mest prvič prižgo novoletne lučke. Tako je bilo tudi na trgu Svetega Jurija.

V vsebinsko pestrem kulturnem programu so se v amfiteatru OŠ Sveti Jurij s petjem, igranjem in plesom predstavili učenci in učenke OŠ Sveti Jurij, otroci iz vrtca in pevski zbor Maranata pod vodstvom Nade Kisilak Vouri.

Zbrane je v nagovoru pozdravil župan Občine Rogašovci Edvard Mihalič, ki je zbranim zaželel predvsem zadovoljstvo, mir in upanje v prihajajočem

se letu, podobno sporočilo pa so podali tudi predstavniki vseh treh tukajšnjih veroizpovedi, tj. evangeličanske, katoliške in binkoštn.

Prižig lučk na novoletnem drevesu je opravila druga najstarejša občanka v Občini Rogašovci, Marija Kranjec. Smreko so tokrat darovali občani in občanke vasi Sotina, ki so poskrbeli tudi za pogostitev obiskovalcev.

Stojnice božičnega bazarja, ki so ga pripravili učenci, učitelji in vzgojiteljice VVE ter posamezna društva Občine Rogašovci, so po uradnem delu prireditve pritegnile marsikaterega obiskovalca, saj so bile tokrat še posebej raznolike in pripravljene z veliko mero ustvarjalnosti in veselja.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografija: arhiv Občine Rogašovci

Adventni večer

Kulturno turistično društvo Sončnica, ki ga vodi Andreja Šadl, je bilo tudi lanskega decembra organizator že tradicionalne kulturne prireditve Adventni večer.

Zbrano občinstvo je tudi tokrat uživalo v pestrem in dobro uro trajajočem programu, na katerem so se predstavili številni nastopajoči.

Najprej so na obraze mamic privabili nasmeha najmlajši iz VVE Pertoča in učenci Podružnične šole Pertoča, ki so se predstavili s plesom, petjem in igranjem na kljunasto flavto. Sledil je nagovor župana Edvarda Mihaliča, ki je zbranim zaželel prijetne praznike in predvsem zdravje ter osebno zadovoljstvo v vsem, česar se bodo lotili v prihajajočem se letu.

Po nagovoru župana je sledil nastop Mešanega pevskega zbora svete

Helene in pozdrav župana Občine Cankova Draga Vogrinčiča ter razmišljanje ob prihajajočih praznikih, ki ga je podal župnik Jože Vinkovič.

Sledil je nastop harmonikarjev Jerneja Perša in Melise Hari, flavtistke Tjaše Nemec, družine Stanjko iz Male Nedelje in Nike Nemec.

Dramska sekcija kulturno turističnega društva je navdušila s prizorom o pripravah na praznike. Po zahvalnem nagovoru predsednice društva Andreje Šadl pa je zbrano občinstvo skupaj z nastopajočimi, kot je to že običajno, zapelo pesem Sveta noč.

Besedilo in fotografija: Suzana Ficko Matko

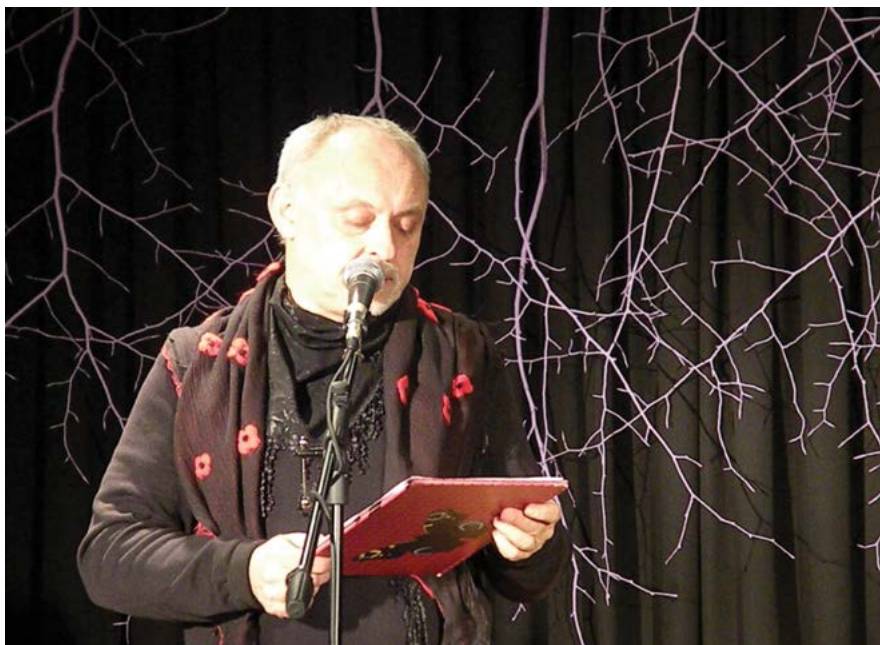
Slovenski kulturni praznik v znamenju Ferija in Ditke

Letošnjo prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku, 8. februarju, so, kot je to že običajno, v sodelovanju z Občino Rogašovci, pripravili učenci in učenke OŠ Sveti Jurij. Pod vodstvom Mateje Klement, letošnje nagrajenke za izjemne dosežke na področju kulture, se je predstavil mladinski pevski zbor, recitatorja Sebastjan Gomboc in Ina Zagorc ter učenci z glasbenimi točkami: Zoja Hanc na flavti, Nejc Hanc s kitaro, Emma Kuzmič in Hana Husar z violino ter Ina Zagorc na klarinetu.

Slavnostna govornica, Lilijana Hajdinjak Zelko, se je v svojem govoru dotaknila vprašanja pojma kultura, kulture na različnih področjih življenja in kulture medosebnih odnosov. Zbrane je v svojem govoru spomnila tudi na pomembno obletnico, 100-letnico smrti našega največjega književnika Ivana Cankarja.

Po kulturnem programu učencev OŠ Sveti Jurij in podelitvi nagrade za izjemne dosežke na področju kulture profesorici glasbe Mateji Klement je sledil glasbeno-literarni popoldan s pesnikom in pisateljem Ferijem Lainščkom in mlado glasbenico, kitaristko in pevko Ditko Čepin, ki že lep čas poje uglasbene pesmi Ferija Lainščka.

Prisluhnili smo lahko božajoče nežnim recitacijam Ferija Lainščka, ki je med drugim povedal ganljivo zgodbo o ljubezni resničnega para iz Murske Sobote, ki mu je bila navdih za nastanek pesmi *Kako je ljubezni ime*. Prebral je še nekaj pesmi iz svojega bogatega opusa, med katerimi naj omenimo samo *Nikdar ne boš znala*, *Kako je ljubezni ime* in *Koraki*. Pri

uglasbeni *Ne bodi kot drugi* pa je občinstvo zapelo skupaj z Ditko.

dokazuje, kako se s srčnostjo zmore pripraviti izjemen kulturni dogodek.

Zbrano občinstvo je imelo priložnost doživeti prijetno popoldne z izjemno dodelanim kulturnim programom, ki

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografiji: arhiv Občine Rogašovci

Dobitnica nagrade na področju kulture Mateja Klement

Na predlog župana Občine Rogašovci Edvarda Mihaliča je Komisija za priznanja in nagrade Občine Rogašovci sprejela sklep, da ob slovenskem kulturnem prazniku za izjemne dosežke na področju kulture prejme nagrado profesorica glasbe na OŠ Sveti Jurij, Mateja Klement. Brez nje ne mine skorajda nobena prireditev v občini. Sama ostaja skromna, predana delu in svojemu življenjskemu poslanstvu, to je širjenju ljubezni do glasbe. Zato je prav, da objavimo obrazložitev, ki jo je na podelitvi prebrala Marjetka Domiter Bertalanič, kjer je med drugim zapisano:

»Mateja Klement se je z glasbo in s petjem srečala že v osnovni šoli ter v cerkvi, kjer je pela v pevskih zborih. Pri sestri Mirjam pri Gradu se je učila igranja na orgle, po končani gimnaziji pa se je odločila za študij glasbe na Pedagoški fakulteti Maribor in končala fakulteto kot profesorica glasbe.

V svoji vasi Grad je 7 let vodila nonet Lyndwa, skupino devetih deklet, ki so v času delovanja posnele dve zgoščenki z naslovom *Splavaj, pesem*.

V domači cerkvi je pomagala s petjem in vodenjem odraslega pevskega zbora in igrala na orgle, pri ustvarjanju in učenju zborovskega petja pa je delovala tudi v evangeličanski cerkvi na Gornjih Slavečih. Petje je krepila v Ženskem akademskem pevskem zboru Vugaš pod mentorstvom Mileve Kralj. Leta 2006 so se tako udeležile zborovskega tekmovanja na Malti in dosegle zlato plaketo ter bile absolutne zmagovalke v kategoriji sakralne glasbe. Posnele so tudi zgoščenko. Svoje znanje in glasovne sposobnosti je preizkušala še v dveh rock skupinah: *Plajba* in *Road Kings*.

Poleg poučevanja glasbe na OŠ Sveti Jurij vodi otroški in mladinski pevski zbor ter instrumentalne skupine, na podružnici na Pertoči pa otroški pevski zbor. Svojo delovno obveznost dopolnjuje še na OŠ Kuzma.

S pevske skupine se redno udeležuje različnih prireditev, ki jih prireja občina in sooblikuje vsako šolsko proslavo. Z veseljem se odzove povabilu drugih ustanov in društev v širšem lokalnem okolju.

S pevske skupine je nastopila na številnih prireditvah, ki jih je prirejal Krajevski park Goričko, s šolskimi zbori pa se je udeležila tudi Revij pevskega zbora, ki jih prireja JSKD (javni sklad za kulturne dejavnosti) v Murski Soboti. Največje veselje in nagrada za šolske pevce in

pevke je udeležba na največjem slovenskem glasbenem dogodku Zborovski BUM, ki so ga pevsko s svojim petjem obogatili kar trikrat, in sicer v letih 2013, 2015 in 2017.

Mateja Klement je učiteljica z veliko začetnico. Srčna in predana svojemu delu, s poslušanjem za otroke in s čutom za povezovanje ljudi. S svojim delovanjem je nepogrešljiva tako na umetniškem kot tudi na pedagoškem področju.«

Obrazložitev odstopa samo del njenega predanega dela, zato nagrajenki ob tej priložnosti lahko le čestitamo in zaželimo veliko navdiha, idej in vneme za naprej.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografiji: arhiv Občine Rogašovci

Srečna družina

Jaz bi nekaj vam povedal
o družini svoji rad.

Pa saj ni tako velika:
mama, oče, sestra, brat.
Je družina kot družina.

Brez posebnosti kot vsi.
Pa bi malo rad razložil,
kako stojijo tu stvari.

Začel bom kar z očetom.
Prav prijazen se mi zdi,
vedno je v skrbeh za mene,
naj se nič mi ne zgodi.

Ko se avto mi pokvari,
takoj mi oče svoj'ga da.
Sam gre v službo kar s kolesom,
pravi, da se dobro ima.

Včasih grem na veselico
in rad plešem celo noč.
Nekaj zraven še popijem,
takrat hitro zgubim moč.

Zjutraj pride moja mama
in me hitro spravi v red.
Dobro juho mi pripravi,
za povrh še čaj in med.

Pa še sestra zraven stopi.
Ta se kregat dobro zna.
Še obleke mi pospravi
in sva spet prijatelja.

Brata tudi jaz imam rad.
Še kako mi pride prav!
Če naju zunaj kdo napade,
kmalu mu za to je žal.

Moč družine je velika.
Zdaj to tudi jaz že vem.
Grem, da se jim bom zahvalil
in dal zraven kak objem.

Bodite vsi pozorni.
To iskreno vam povem,
do družine ne osorni,
rajši hvala in objem!

Natalija Grylo

Brez dedkov in babic pač ne gre!

Tako nekako, kot je naslov tega prispevka, je izzvenela tudi že tradicionalna prireditev za starejše občane, ki jo vsako leto pripravijo v telovadnici OŠ Sveti Jurij in v medgeneracijskem središču na Pertoči učenci OŠ Sveti Jurij in Podružnične šole Pertoča.

Na nedeljski prireditvi, 18. 11. 2017, na Pertoči se je poleg dedkov in babic zbralo še lepo število nastopajočih, ki so s svojim programom popestrili prireditev.

Najbolj navdušeno so bili sprejeti najmlajši iz tamkajšnje vzgojno-varstvene enote, ki so s pristrčno deklamacijo povedali, kako pomembni so zanje dedki in babice. Pevski zbor Podružnične šole Pertoča in člani glasbeno-recitacijskega krožka pa so se predstavili s starimi ljudskimi pesmimi, ki so po zaslugi Franca Partla, dedka dveh naših učenk, ob zvokih diatonične harmonike, zazvenele še lepše

kot sicer. Zbrane je s svojim optimističnim nagovorom navdušil župan Občine Rogašovci Edvard Mihalič, ki je vsem zbranim zaželel obilo zdravja in volje do življenja. Za smeh pa sta, kot je to že običajno, s svojim prizorom poskrbeli Greta in Bara, ki jima ne zmanjka dela z vnuki, čeprav že uživata v pokoju.

Nekatere pa so rahlo zasrbele pete, ko se je s starimi prekmurskimi ljudskimi plesi, šamarjanko, sotišem, špic polko in drugimi, predstavila Folklorna skupina Vrbe.

Besedilo in fotografija: Suzana Ficko
Matko

V naši družini smo radi v množini!

Otroci iz VVE Pertoča se ob pogovoru o družini vedno zelo razgovorijo. Kako tudi ne, ko pa je doma, z mamico in očkom, z bratcem ali s sestro, dedkom ali babico, vedno zanimivo in zabavno.

Še najlepše pa je, kadar starši pridejo v vrtec in skupaj ustvarjajo s svojimi otroci. Obilo veselja in otroškega ponosa sije iz veselih otroških oči, samo da se pokažejo pred starši, kaj vse že znajo in zmorejo sami.

V pogovoru so otroci o svojih družinah povedali:

- »Moja družina so mama, ati in bratec. Z mamo zlagam sestavljanke in rešujem uganke. Pomagam ji kuhati, pripravljati mizo. Z atijem se rada igram. Z bratcem se igrava, za lahko noč me objame in poljubi ter mi reče 'duš'.«
- »Mama, ati, babi in dedi so moja družina. Mami pomagam kuhati, peči. Z atijem pospravljam, rišem in barvam. Včasih gremo na sprehod.

Z dedijem se igram in kartam. Babici pa pomagam peči kruh.«

- »Sestrici, bratec, mama in ati. Radi gremo na sprehod in se igramo.«
- »Sestrica, mama, ati, dedi in babica. Radi se zabavamo, igramo. Mami pomagam čistiti, pomivati posodo.«
- »Moja družina so mama, ati, bratca in babica. Z njima se igram, včasih nagajamo in nas ati skrega. Ko gremo spat, mama in ati gledata televizijo.«
- »Mama, ati in brat so moja družina. Skupaj se igramo in pojemo.«

- »Moja družina so mama, ati in sestra. S sestro rad zlagam kocke. Mami pomagam prinašati stvari, ko kuha; atiju pa rad prinašam stvari, ko popravlja avtomobile.«
- »Sestra, mama in ati so moja družina. S sestro rada zlagam kocke in rišem. Mami pomagam, ko kuha.«
- »Mama, ati, brat in sestra ter kuža. Igram se z avtomobilčki in s kockami. Z mamo in atijem gremo skupaj v trgovino.«

Besedilo in fotografije: strokovne delavke VVE Pertoča

Očka, mamica – moja sta oba

Temelji uspešnih odnosov se gradijo znotraj družine. Družina ima največji vpliv na otroke, daje jim občutek varnosti, medsebojne navezanosti, topline, sprejetosti ter napredek v razvoju.

Vsem tem vrednotam in sodelovanju z družinami naših malčkov dajemo v vzgojnem procesu velik pomen. Sodelovanje z vrtcem in družino je izrednega pomena za zdrav razvoj in napredek posameznika. Pomembno je, da skupaj stremimo k skupnim željam in ciljem. Starše in druge družinske člane tako zelo radi vključujemo v aktivnosti in dejavnosti v vrtcu.

Strokovne delavke oddelka opažamo, da se starši številčno udeležujejo srečanj in drugih prireditev, ki jih organiziramo v vrtcu. S starši sodelujemo na formalnih in neformalnih srečanjih. Formalna srečanja so roditeljski sestanki, govorilne ure, predavanja za starše ..., neformalne oblike srečanja pa so delavnice v oddelkih ob dnevu odprtih vrat, praznovanju svetovnega dne družine, zaključna prireditev v vrtcu ...

Ena izmed bolj obiskanih in pozitivno sprejetih delavnic s strani staršev je neformalno srečanje ob veselem decembru na božično-novoletni delavnici. Otroci skupaj s svojimi družinskimi člani ustvarjajo v različnih delavnicah na temo, ki sovpada na samo vsebino decembrskega časa. Strokovne delavke z malčki obiskovalcem pripravimo kulturni program. Nato sledi druženje ob kavici, soku in pecivu, ki ga spečejo pridne roke naših mamic.

Sodelovanje s starši prinaša medosebne stike, ki jih vsi ljudje potrebujemo, zato se bomo strokovne delavke v vrtcu še naprej trudile, da bomo te stike ohranjale in krepile še v prihodnje.

Besedilo in fotografije: strokovne delavke
VVE Rogašovci

Naši najmlajši o družini ...

LE KJE MEDVEDEK JE DOMA?
TAM, KJER SVOJ BRLOG IMA,
TAM, KJER SVOJ BRLOG IMA,
MEDVEDEK JE DOMA.

Družina in dom sta najbolj pomembna dejavnika v otrokovem življenju. Ko v vrtcu omenimo družino, dom, mamico, očka, sestrico, bratca, se otroci razgovorijo in imajo veliko povedati. Poudarek na družini dajemo ves čas, še posebej pa v samem uvajalnem obdobju in v mesecu maju ob svetovnem dnevu družine.

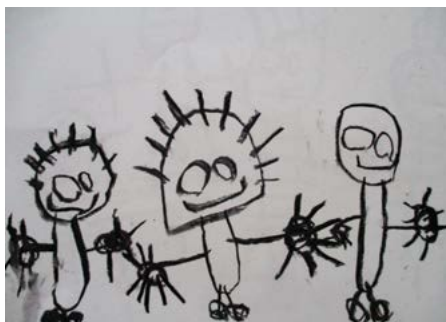
Spoznavamo, kaj je družina in kako nastane, naštevamo člane družine, izdelujemo diagrame družinskih članov. Prepevamo pesmi o družini, naučimo se govorne igre in likovno, glasbeno, gibalno ustvarjamo ter poustvarjamo. Prebiramo zgodbe, kjer ugotavljamo, da se družine med seboj razlikujejo. Spoznavamo naloge oz. dolžnosti, opravila, ki jih izvajajo posamezni družinski člani.

Da bi vse to še lažje podoživeli, imamo na razpolago kotiček »dom«, v katerem se igramo različne simbolne igre. Za nekaj časa se preselimo tudi v »očkovo delavnico«, kjer eksperimentiramo in spoznavamo različno orodje, in v »mamino kuhinjo«.

Skozi celotno vrtčevsko leto pripravljamo srečanja in delavnice z otrokovo družino.

ZAKAJ PA JE PRAV TAM DOMA?
KER TAM NEKDO GA RAD IMA,
KER TAM NEKDO GA RAD IMA,
ZATO JE TAM DOMA.

Otroci (mlajša skupina) iz VVE SVETI JURIJ so svoje družine tudi narisali in razmišljali, kdo je družina in kaj vse počnejo v svojih družinah.

- »Družina smo mi vsi, tudi otroci v vrtcu. Doma se igramo, gledamo televizijo in knjige, beremo zgodbe, gremo k babici in k botri.«
- »Družina je mama, ata, brat, pa babica tudi. Mama pobira perilo, ati pa nekaj zunaj dela; jaz se igram, bratec pa se uči nalogo.«
- »Družina se skupaj igra.«
- »Družina se skupaj pelje na izlet.«
- »Mi se igramo, gledamo risanko, pa kuhamo.«
- »Mi se igramo in se stiskamo.«
- »Skupaj kuhamo in jemo.«
- »Mi pospravljamo, se igramo, se z avtom vozimo in jemo juho, gremo na sprehod.«
- »Se igramo, gremo skupaj na morje.«
- »Smo doma, se igramo, gremo k stricu, gremo skupaj spat.«
- »Se igramo s kockami, si mečemo mehke žogice, kuhamo, gledamo televizijo, jemo bonbone.«
- »Se igramo, jemo, spimo, potem pa delamo pri hiši, delamo snežaka, malo gremo tudi k babici.«
- »Mama lika, ati gleda televizijo, jaz se s punčko igram, sestra pa dela nalogo. Gremo se tudi sankat in smučat.«
- »Skupaj se igramo, kuhamo, se peljemo v trgovino.«
- »Jemo, gremo na sprehod.«
- »Mama služi, jaz jem juho, ati pa spi.«

Besedilo in fotografije: strokovne delavke
VVE Sveti Jurij

Preprečevanje e-spolnih zlorab otrok in mladostnikov: demoniziranje interneta NE deluje!

Kaj pa deluje? S pojavom interneta in socialnih omrežij se so odprle široke možnosti za pridobivanje informacij, izobraževanja in povezovanje med ljudmi. Ta »navidezni svet« je postal sestavni del našega vsakdanjega življenja tako v šoli, službi kot v prostem času. Še posebej mladim

predstavlja nepogrešljivo sredstvo komunikacije in prostor druženja. Žal pa se kažejo njegove temne plati, med njimi tudi novi, prej nesluteni načini izsiljevanja in spolnega zlorabljanja otrok in mladostnikov. Med storilci spolnih zlorab prek spleta so posamezniki – v večjem delu

gre za moške najrazličnejših stopenj izobrazbe in poklicev – in združbe, ki načrtno iščejo svoje žrtve zaradi spolnih interesov, izsiljevanja ali trgovanja s pornografskim gradivom. Do spletnih spolnih zlorab otrok in mladostnikov prihaja tudi v Sloveniji.

Morda se kdo od zaskrbljenih staršev ali skrbnikov vpraša, ali ne bi bilo najbolje, da svojemu najstniku preprosto prepove rabo medmrežja.

Pretirano omejevanje in prepovedovanje rabe interneta dolgoročno kot zaščita ne deluje. Še več, mladostnik ali mladostnica bo našel druge načine, kako do interneta in socialnih omrežij, ki jih bo skrival pred nami. V primeru, da pride do nevarne situacije, pa bo tako žal tudi manj možnosti, da se bo k nam zatekel po pomoč in podporo.

Kaj torej deluje kot preprečevanje spolnih zlorab nasploh in na medmrežju?

Nevarnosti na medmrežju so morebiti manj očitne kot tiste v prometu, ko je samoumevno, da z otrokovo roko v naši roki prečkamo cesto in ga učimo, kako je treba pogledati levo in desno in še enkrat levo, da bo prehod varen. Otroka in mladostnika učimo prepoznavati nevarnosti tako v vsakdanjem življenju kot v virtualnem svetu in v takih situacijah ukrepati. Naučimo ga, kaj so meje dovoljenega, ve, naj na primer, da je njegova pravica, da zavrne nezaželen poljub ali dotik. Naučimo ga, da v primeru neprimerne telesne stika reče »NE!«, se izogne nevarni okoliščini in poišče pomoč.

Deluje krepitev občutka za svoje telesne meje. Otroke seznanimo s »pravilom spodnjega perila« – nihče se te ne sme dotikati po telesnih delih, ki jih pokrivajo spodnje hlačke. Pri mladostnikih in mladostnicah velja podobno: nikomur ne pošiljaj in ne objavljaj fotografij ali posnetkov – sebe ali tvojih prijateljev – v spodnjem perilu, v kopalkah, ali fotografij golega telesa. Kar je objavljeno na medmrežju, je lahko zlorabljeno kljub tvojim dobrim namenom in prepričanju, da si delil zgolj s prijatelji. Objavljene fotografije ali videe lahko danes ali v prihodnje nekdo uporabi za svoje namene.

Deluje opozorilo otrokom in mladostnikom, naj osebni podatki – imena, domači naslov, ime šole in podobno – in podatki o bližnjih ostanejo zasebni – naj jih ne navajajo v komunikaciji po spletu.

Že od malega otroku z besedami in dejanji zagotavljamo: tu sem zate, vedno se lahko obrneš name. Prisluhniti ti bom. Ne glede na to, kako huda se ti zdi tvoja težava, skupaj bomo poiskali rešitev. Kot starši ohranjamo in negujemo stik z mladostnikom ali mladostnico: pogovarjamo se z njim, kaj doživlja, kako se počuti, o čem razmišlja, kaj ga skrbi, kaj bere, s kom se druži.

Deluje nadzor nad rabo interneta, namestitev ustreznih varoval in, kar je najbolj pomembno, informiranje in osveščanje otrok in mladostnikov, da se bodo znali ustrezno samozaščitno vesti. To pomeni, da povečamo možnost, da bodo prepoznali, kdaj jim grozi nevarnost in da bodo vedeli, kako naj se v takih okoliščinah odzovejo. Na socialnih omrežjih so to predlogi osebe 'na drugi strani': »Si sam/-a doma?«, »Pojdiva na kamero,« pri tem pa sebe ne pokaže, predlaga, da komunikacija »postane najina skrivnost« ipd. Vsebine pa preidejo na spolnost, goloto, intimne telesne dele.

Dobro je razumeti, kako do zlorab pride: poučimo se sami in o tem poučimo svoje mladostnike. Slovenska policija sodeluje pri preventivnem projektu »Reci, ne!«, skupaj z Evropolom, pri katerem so med drugim pripravili kratek video, namenjen preprečevanju spletnega izsiljevanja in spolnih zlorab.

Morda pa si ga lahko pogledamo skupaj z mladostnikom in se pogovorimo tudi

o tem, kako ravnati, če bi postal žrtev izsiljevanja ali zlorabe.

Preprosta navodila ob primeru, da je otrok, mladostnik ali mladostnica postal/-a žrtev izsiljevanja ali zlorabe.

- Nisi ti kriv. Nisi ti kriva. Nekdo je zlorabil tvoje zaupanje.
- Prekini komunikacijo. Zapri povezavo. Blokiraj osebo.
- Ne nakazuj denarja.
- Ne pošiljaj dodatnih fotografij.
- Ne dogovarjaj se z osebo, ki te izsiljuje. Ne srečuj se z nikomer, ki te izsiljuje ali ti grozi.
- Poišči pomoč – povej osebi, ki ji zaupaš: staršem, prijatelju, učiteljici ...
- Prijavi policiji.
- Če je le mogoče, zavaruj dokaze, shrani besedilo/komunikacijo.

Cilj ni preprečiti rabo interneta in socialnih omrežij, pač pa opolnomočiti mlade, da se bodo, kar se da učinkovito samozaščitno vedli tudi v virtualnem svetu.

Vir: <http://www.nijz.si/sl/preprecevanje-e-spolnih-zlorab-otrok-in-mladostnikov-demoniziranje-interneta-nedeluje>.

Nacionalni inštitut za javno zdravje
OE Murska Sobota
Fotografija: vir internet

Gasilski praznik v Serdici

24. 6. 2017 je bil velik dan za serdiške gasilce. V sklopu prireditve pred gasilskim tekmovanjem za Pokal Serdiškega brega, ki ga je društvo organiziralo že devetnajstič, je bil opravljen slavnostni prevzem in blagoslovitev rabljene gasilske avtocisterne ter slavnostni podpis listine o pobratenju med PGD Serdica in PGD Zgornja Kungota.

Začetki sodelovanja med domačim gasilskim društvom in PGD Zgornja Kungota segajo že 25 let nazaj. Sodelovanje se je razvilo na osnovi prijateljskih vezi, ki je v vseh teh letih preraslo v zgledno sodelovanje na operativnem, dobrem meddruštvenem in nenazadnje tudi na prijateljskem področju.

Takrat še prijateljsko društvo iz Zgornje Kungote nam je že leta 2003 podarilo njihovo rabljeno gasilsko cisterno, ki nam je kar nekaj let dobro služila in v veliki meri prispevala k izgradnji novega gasilskega doma.

Leta 2016 so nam prednostno ponudili nakup njihove cisterne. Sami so namreč naročili novo.

Akcija je stekla in društvo je tako v lanskem letu svečano prevzelo rabljeno gasilsko cisterno.

Ob tej priložnosti sta predsednika obeh društev, Marjan Benko v imenu PGD Serdica in Edi Urbancl v imenu PGD

Zgornja Kungota, slavnostno podpisala listino o pobratenju. Slavnostnega prevzema in blagoslova cisterne se je udeležil tudi častni predsednik PGD Zgornja Kungota in dekan Ciril Kocbek, ki je cisterno tudi blagoslovil ob pomoči domačega župnika Marka Magdiča in pastorja binkoštna cerkve iz Nuskove Franca Vourija.

Besedilo in fotografiji: Marjan Benko

Zveneči boben – društvo za sonaravni razvoj in srečno življenje

Društvo je bilo ustanovljeno januarja 2017 z namenom ozaveščanja in vzpodbujanja bolj zdravega in plemenitega življenja.

Začetek javnega delovanja je bilo srečanje z Deanom Kövešem, dr. med., specialistom družinske medicine, s katerim smo pripravili pogovor z naslovom Pomembne stvari, o katerih vam zdravniki nimajo časa govoriti. Namen predavanja je bil opozoriti na številne psihosomatske vzroke, ki vodijo v bolezni, preventivno delovanje in zavedanje lastne odgovornosti za svoje zdravje in dobro počutje.

Na naslednjem predavanju je Nataša Varga, upokojena višja medicinska sestra, zdravilka z 20-letnimi izkušnjami in s številnimi ozdravitvami, govorila o duhovnih dimenzijah zavedanja, moči odpuščanja in o skrbi za mentalno higieno.

Društvo je gostilo tudi Eriko Žagar, dr. med. in bioresonančno terapevko,

s katero smo se pogovarjali o hrani, ki vzpodbuja zdrav razvoj otroških možganov, in dejavnikih, ki otrokom, predvsem pa njihovemu zdravju, škodijo.

19. 11. 2017 smo skupaj s turističnim društvom, kulturno prosvetnim društvom in društvom podeželskih žena pripravili Dan hvaležnosti. Po maši smo krajanke pogostili na stojnici, popoldan pa smo gostili družino mag. Miloša Židanika, dr. med., psihiatra in psihoterapevta. Pogovarjali smo se o družini kot varnem kraju zatočišča

pred vse večjimi in stresnimi zahtevami sodobnega časa.

Vsi našti dogodki so bili brezplačni, spremljala jih je bogata veganska pogostitev.

Srečanja 15 članov društva enkrat mesečno so namenjena meditaciji in temam osebnostne rasti. Veseli bomo vsakega novega člana, ki ga zanima osebnostni razvoj in bolj zavestno, zdravo in srečno življenje.

Besedilo in fotografija: Edita Nemec

Velika čebelja – čebelarška družina

Čebelice so znane po tem, da živijo v veliki družini. Glavno vlogo v tej družini ima čebela matica, od katere je odvisno vse življenje in tudi razvoj v panju. Sam rad pravim, da je pri čebelah enako kot v naših družinah – »dobra žena drži štiri vogale hiše« in »srečen je mož, ki ima dobro ženo«. Tako je tudi pri čebelah, dobra matica poskrbi za dobro

zalego in življenje v panju. Naloga nas čebelarjev pa je, da skrbno bedimo nad našimi čebeljimi družinami. To delo čebelarji našega društva opravljamo z veliko skrbjo in ljubeznijo.

Vsaka družina se veseli posebnih dogodkov, kot so rojstni dnevi, poroke, obletnice in druga pomembna praznovanja. Tudi naša »čebelarška družina«

– ČD ROGAŠOVCI v tem letu obeležuje veliko obletnico oz. praznovanje, to je 70 let delovanja našega društva. Osrednji dogodek bo 21. aprila 2018 na Čebeljem gradiču, kjer bomo v sklopu svečane prireditve z veseljem pogledali nazaj na prehojeno pot in proslavili vse dosežke našega društva. Ob tej svečanosti bodo naši najaktivnejši člani prejeli tudi priznanja Antona Janše za svoje delo in zasluge na področju čebelarstva. Vsem članom

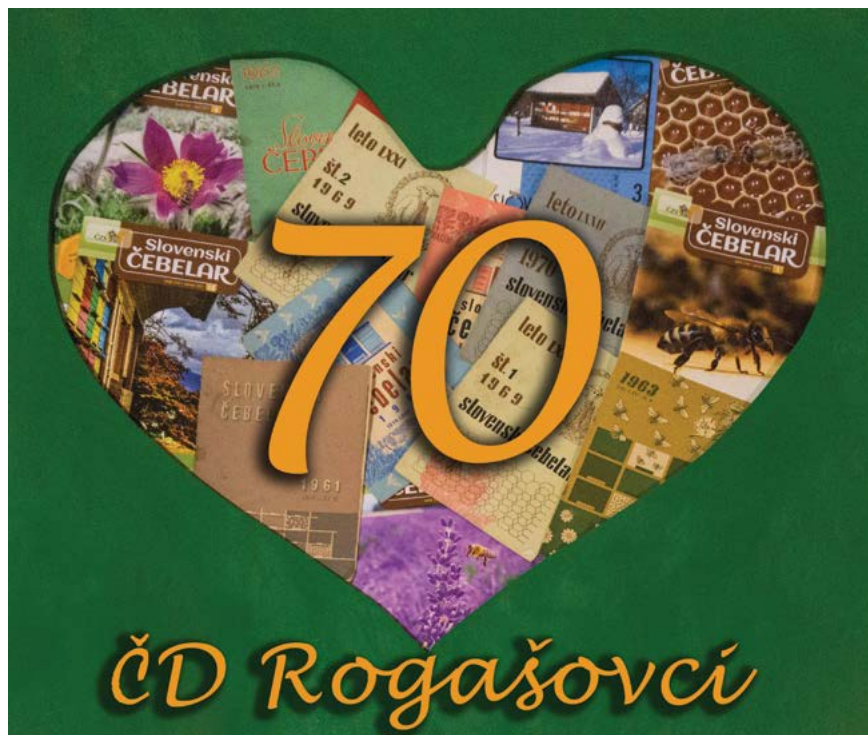
našega čebelarskega društva in drugim prijateljem ter simpatizerjem pa se želim zahvaliti za vse, kar so prispevali, da naše društvo lahko uspešno deluje tako dolgo obdobje in verjamem, da bo tudi v bodoče.

Na koncu naj zaželim še vsem nam, da si bomo znali vzeti čas za svoje družine in jih skrbno negovali, čebelarji seveda to počnemo tudi s svojimi čebeljimi družinami.

S čebelarskim pozdravom:

»Naj cveti in medi!«

Besedilo in fotografija: Herman Kisilak

Srečanje pobratenih društev upokojencev

V nedeljo, 1. 10. 2017, je v Jurovskem Dolu potekalo, sedaj že skoraj tradicionalno, srečanje upokojencev pobratenih društev, in sicer Društva upokojencev Ledavski dol Serdica in Društva upokojencev Sveti Jurij v Slovenskih goricah.

Člani Društva upokojencev Ledavski Dol smo se ob 9. uri zjutraj odpravili z

avtobusom proti Jurovskemu Dolu, kjer so nas pričakali naši gostitelji. Druženje je potekalo v prijetnem vzdušju, ob prijetni glasbi, domači hrani in dobri kapljici. Srečanja se je udeležilo 41 članov našega društva in 119 članov domačega društva, skupaj torej 160 članov. Navzoče je nagovoril predsednik domačega društva Jože Šinko in župan Občine Sveti Jurij v Slovenskih goricah Peter Škrlec. Farni župnik in dekan Janko Görgner pa nam je predstavil in razkazal

župnijsko cerkev v Svetem Juriju. Da pa se je na prireditvi tudi kaj dogajalo, so poskrbeli domačini z družabnimi igrami. Tako smo se pomerili v streljanju z zračno puško in v dveh šaljivih spretnostnih igrah. Rezultati niso bili pomembni, pomembno je bilo druženje, res pa je, da so zmago slavili domačini.

Besedilo in fotografija: Stanislava Benko

Srečanje z DPSU Gornji Senik

V soboto, 16. 12. 2017, se je, tokrat že petič zapovrstjo, 20 članov DU Rogašovci srečalo na miklavževanju s pobratenimi upokojenci iz Gornjega Senika. Čeprav je bilo gostiteljjev zaradi bolezni nekaterih članov le 12, je v Hiši jabolk na Gornjem Seniku bilo zelo veselo, saj je za dobro voljo vseh prisotnih poskrbela glasbena skupina Nimam časa.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Občni zbor DU Rogašovci

V soboto, 3. 3. 2018, se je v Gostišču Kuzmič na rednem letnem občnem zboru zbralo 115 članov ter 6 gostov DU Rogašovci, med drugim župan Občine Rogašovci Edvard Mihalič in članica UO PPZDU Mira Šömen. Republiški priznanji za aktivno delo sta prejela Dragica Škodnik in Franc Rajsar, društvena priznanja pa so prejeli Milan Nemec, Alojz Janič, Alojz Mekiš in Karel Šalamon.

Po podanih poročilih in podelitvi priznanj je za dobro voljo poskrbela glasbena skupina Nimam časa in vokalni trio društva upokojencev, katerega člani so tudi člani skupine Nimam časa.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

»Lüjpanje tikvinoga« semena

To staro kmečko opravilo, ki so ga bili naši predniki navajeni zlasti v hladnih zimskih mesecih, je v petek in v soboto, 20.–21. 1. 2018, v vaško-gasilskem domu v Rogašovcih organiziralo DU Rogašovci in na ta način obudilo ta star ljudski običaj. »Lüjpanja« se je udeležilo 80 članov, »nalüjpali« pa so kar 10 kg »tikvinoga« semena, ki ga bodo stisnili v Oljarni Dajč v Sotini in ga razdelili najbolj pridnim »lüjpačem«. Bilo je kot nekoč, saj so udeleženci ob tem opravilu tudi stresali šale, peli stare ljudske pesmi, jedli kruh z zaseko in vse to poplaskali z žlahtno kapljico.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

»Grajovo zelje« KTD SONČNICA zmagalo na Mozaiku goričkih dobrot

Prekmurje je znano po svoji pestri in edinstveni kulinariki. Dogodkov tako ali drugače, povezanih s hrano, v naših krajih ne manjka.

Članice KTD Sončnica smo se v nedeljo, 26. 11. 2017, odpravile na Turmanovo kmetijo v Večeslavce, na njihovo že tradicionalno prireditev Mozaik goričkih dobrot, kjer se različna društva iz občine na stojnicah predstavijo z različnimi domačimi prehrabnimi izdelki ter izdelki domače obrti.

Stojnica našega društva je tokrat ponujala adventne vence, članice pa smo se prijavile tudi k tekmovanju kuhanja »grajovega zelja«.

Pomerile smo se ekipe: KTD Sončnica Pertoča, Brzi, Gurmani s Severjeve, Lilije ter Duo Tomaž in Doroteja.

Stojnica našega društva je tokrat ponujala adventne vence, članice pa smo se prijavile tudi k tekmovanju kuhanja »grajovega zelja«.

Društvo Čili iz Pomurja pa je skuhalo »chili con carne« ali meso s čilijem. Tričlanska komisija, v sestavi Tanje Buzeti, Edvarda Mihaliča in Marka

Gumilarja, je presodila, da je naše zelje zaslužiło naziv zmagovalca, kar nas je sodelujoče zelo osrečilo in nam dalo volje, da z medgeneracijskim

druženjem na takih prireditvah ohranimo našo tradicijo in tudi tradicionalno prekmursko kuhinjo.

Besedilo in fotografiji: Andreja Šadl

»Fašenek« v Monoštru

Z društvom upokojencev Porabskih Slovencev iz Monoštra je DU Rogašovci v nedeljo, 11. 2. 2018, soorganiziralo pustno povorko v Monoštru. Maske, predvsem tiste izpred časov, kot so: merarji, kupinarji, brusači, piskrovezi, so se sprehodile od hotela Lipa do središča mesta in nazaj ter prikazale del ljudske tradicije in pustnih običajev.

Gospodinje DU Rogašovci so v ta namen pripravile krofe, »fanke« in suho drobno pecivo, ki je šlo obiskovalcem prireditve odlično v slast. V središču mesta so se zbrale vse glasbene skupine in skupaj igrale maskam in vsem prisotnim na prireditvi. Letos sta tako prvič sodelovali skupini iz

Prlekije in Šalovcev ter folklorna skupina iz Andovcev. Ob bok vsem tem pa je zaigrala tudi skupina društva Nimam časa.

Razposajen zaključek s plesom se je nadaljeval z večerjo v hotelu Lipa in pustnim rajanjem dolgo v noč.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Ekskurzija s prijatelji iz Porabja

6. junija 2017 so člani DU Rogašovci organizirali ekskurzijo z upokojenci iz Porabja.

Pot jih je vodila v Slovenske gorice.

Prvi postanek so opravili v cerkvi svete Helene na Kapeli. Po maši, ki jo je daroval slovenski župnik iz Porabja, Feri Merkli, so pot nadaljevali proti Stari Gori. Ustavili so se v Oljarni Kocbek, kjer so si ogledali pridelavo olja in etno muzej. Posebej zanimiv za naše prijatelje pa je bil tudi mlin na veter in negovski grad s prečudovito okolico. Zaključek veselega srečanja se je zgodil v radgonski kleti z degustacijo in nakupom žlahtnih vin in šampanjcev.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Diši po ajdi

Ajda ali, kot ji radi rečemo po prekmursko, hajdina, ima v prekmurski kuhinji večstoletno zgodovino. V ljudski prehrani je imela pomembno vlogo, predvsem

kot ena glavnih jedi. Sčasoma se je njena pridelava in uporaba začela zmanjševati, vse dokler niso odkrili njenih zdravilnih učinkov.

Članice Društva podeželskih žena Občine Rogašovci smo se odločile, da predstavimo in povrnemo pomen ajde ter oživimo njeno uporabo v prekmurski kuhinji, kajti ajda nudi veliko možnosti za pripravo jedi.

V ta namen smo članice društva v preteklem letu v Kulturni dvorani Občine Rogašovci pripravile razstavo jedi iz ajde, ki smo jo poimenovala kar Diši po ajdi. In res je dišalo po ajdi

– pripravile smo tako tradicionalne jedi, kakor tudi jedi iz sodobne kuhinje. Vsem nam je najbolj poznana ajdova kaša; me smo iz nje pripravile solate, v kombinaciji z zelenjavo in jurčki, klobase, zavitke, juho in podobno. Večina jedi pa je bila pripravljena iz ajdove moke, kot so kruh, pogače, žganci, palačinke, zlivanke, peciva in sodobne sladice.

Z razstavo smo želele ozaveštevati širšo javnost o zdravih učinkih ajde na

telo. Razstava je bila dobro obiskana in obiskovalci so lahko poskusili nekatere naše proizvode iz ajde. Navdušeni so bili predvsem nad čajem, ki ga mnogi ne poznajo.

Verjamemo, da je naša razstava imela pozitiven učinek in da se bo ajda pogosteje znašla na naših mizah.

Besedilo in fotografiji: Katarina Škraban

»Upkaš« in »čuk« se predstavita

»Upkaš« in »čuk«, tako pravimo Ledavčarji smrdokavri in velikemu skoviku, sta ptici, ki sta, še posebej »upkaš«, ogroženi v svetovnem merilu, vendar ju lahko kljub temu v spomladanskih mesecih še zmeraj slišimo »upkati in čukati«. Smrdokavro v ranih jutranjih urah, velikega skovika pa zvečer in ponoči. Posebej zvečer nas spreleti srh, če slišimo »čuka«, saj ljudje še zmeraj verjamejo, da takrat v bližini nekdo umre. Ta anekdota izhaja še iz časov, ko so ljudje zvečer ob svečah bedeli pri pokojniku, v bližino pa je na pojedino priletel veliki skovik. Ta se med drugim prehranjuje tudi z nočnimi metulji ali »comprnicami«, ki jih je takrat privabila sveča kot edini vir svetlobe. Če bi človek verjel tej anekdoti, Ledavčarjev že zdavnaj ne bi bilo več.

Obe ptici sta selivki, ki se v aprilu vrneta iz Afrike in do poznega poletja vzgajata enega ali dva zaroda. Naseljujeta razgibano kmečko podeželje, prehranjujeta pa se predvsem z žuželkami in njihovimi ličinkami. 80 % hrane pri smrdokavri predstavlja bramor, zato je zelo pomembno, da se po vrtovih, kjer ta ptica išče hrano, čim manj uporabljajo strupi

(predvsem proti bramorjem). Zastrupljen bramor namreč predstavlja lahek plen smrdokavri. Obe vrsti gnezdit v duplih v starih sadovnjakih, manjših gozdičih,

tudi v špranjah starih hiš in hlevov ter zelo radi zasedata primerne gnezdilnice.

Ker je število obeh ob koncu prejšnjega tisočletja drastično padlo,

smo bili člani Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije primorani nekaj storiti. Prostoovoljno smo šli do lastnikov visokodebelnih sadovnjakov in travnikov ter jih povprašali o omenjenih pticah. Prosili smo jih za dovoljenje, če lahko na njihovem »gruntu« namestimo kakšno gnezdilnico oz. postavimo lovni T-drog, s katerega ptice lovijo oz. prežijo za plenom.

Danes stoji približno 70 T-drogov po travnikih od Ropoče do Sotine in

tudi pri katerem domačinu v občini. Vsako leto jih po potrebi zamenjamo oz. popravimo. Po celotnem območju občine je nameščenih okrog 120 gnezdilnic, primernih za omenjeni ptici. Več jih je v severni polovici občine, kjer je glavnina velikih skovikov. Ker opažamo, da se populacija širi proti jugu, bomo tam v bodoče nameščali še dodatne gnezdilnice.

Z gnezdilnicami smo se začeli intenzivneje ukvarjati v letu 2012, v okviru

projekta Upkač, skupaj z Javnim zavodom Krajinski park Goričko. Zasedenost gnezdilnic z velikim skovikom se iz leta v leto povečuje, medtem ko je ta trend pri smrdokavri zelo počasen, saj je gostota te ptice majhna. Če sta v letu 2012 gnezdilnice zasedla samo 2 para velikih skovikov, jih je v letu 2017 bilo že 14. V gnezdilnicah so bili povprečno štirje mladiči. Skupaj je v šestih letih gnezdilno 42 parov velikih skovikov in 2 para upkašev. Omeniti še velja, da smo pri raziskavi v letu 2017 v mrežo ulovili dve samici velikega skovika, ki sta v neposredni bližini gnezdilnice leta 2015. Navedeni podatki veljajo za Občino Rogašovci. Z delom bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Člani Društva za opazovanje in proučevanje ptic smo še posebej hvaležni odzivu občanov, ki ne samo da dovolijo nemoteno uporabo svojih posesti, ampak nas nekateri celo opozorijo na prisotnost posameznih ptic na določenem območju. Podpora, ki smo je deležni na tak način, je namreč tudi sporočilo, da našim ljudem še zdaleč ni vseeno, v kakšnem okolju bodo odraščali naši zanamci.

Besedilo in fotografije: Robi Gjergjek

Ohranjanje spomina na dogodke preteklosti

Krajevna organizacija Zveze borcev NOB in veteranov policije »Sever« ter veteranov ZVVS91 šteje le 18 članov. Z udeležbo na slovesnostih in komemoracijah si prizadeva ohraniti spomin na dogodke, ki so posredno ali neposredno povezani tudi z nastankom današnje Slovenije, in na dogodke, za katere si nihče med nami ne želi, da bi se še kdaj ponovili.

Lani so se udeležili komemoracij v Monoštru, Črnskih mejah in spominskem parku v Ocinju ob

spomeniku padlih borcev Rdeče armade ter slovesnosti na Vaneči, v Bodoncih ter Nedelici.

Skozi vse leto skrbijo za urejenost spominskih obeležij v Ocinju ter Serdici, kjer je pokopan borec Lackovega odreda Jurij Buček – Boga, ter v Ropoči, kjer je spominska plošča posvečena

aktivistu Šadlu, ki je umrl v taborišču Dachau.

Ob slovesnostih in komemoracijah sodelujejo s kulturnim programom tudi učenci OŠ Sveti Jurij, ki bi jih člani želeli pritegniti tudi s predavanji o osamosvojitveni vojni za Slovenijo in

o dogodkih, povezanih z 2. svetovno vojno, saj so o tem pravzaprav čedalje manj informirani. Cilj je namreč ohranjanje tega spomina, predvsem pa skrb, da ne pozabimo, kako dragoceno je živeti v miru in sožitju.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Tekmovanje v smuku

PO 480 m
DOLGI PROGI

Dovolj debela snežna odeja in nizke temperature so bile spodbuda članom Prostovoljnega gasilskega društva Pertoča, da so na že tradicionalni, 480 m dolgi, progi, ki nosi ime Baša – Zelko, pripravili tekmovanje v smuku, ki se ga je v nedeljo, 4. 2. 2018, udeležilo skupno 17 smučark in 37 smučarjev.

Tekmovali so v štirih kategorijah: člani, članice, mladinci in mladinke.

Med člani je zmagal Valter Kolar, pred Stankom Holsedlom in Robertom Čantalo.

Med članicami je bila najhitrejša Anja Gomboc, pred Lariso Čerpnjak in Melani Čontala.

Med mladinci so tekmovali le 3 člani in zasedli naslednja 3 mesta: 1. mesto Tilen Dervarič, 2. mesto Leon Šadl in 3. mesto Jaka Kolar.

Med mladinkami, skupno jih je tekmovalo 6, je bila najhitrejša Kaja Kerec, pred Tijo Gomboši in Tijo Dervarič.

Najmlajša smučarka je bila štiriletna Lija Gomboši, najstarejši udeleženec in hkrati pobudnik začetkov priprave smučarskih tekmovanj na Pertoči pa Anton Kaus – Zelka.

Besedilo: Suzana Ficko Matko
Fotografiji: Drago Bertalanich

Interes po ohranjanju tehnične in kulturne dediščine

»Goričko se razteza po gričih, po katerih so razmetani vinogradi, sadovnjaki, travniki in s številnimi kulturami porasle njive, ki se prepletajo z naselji, zaselki in kmetijami. Tu je krajinski park enajstih občin, ki meji na naravna parka v Avstriji in na Madžarskem. Tu živijo enkratni ljudje, ki ljubijo svojo zemljo, svoje kraje, svoj vinograd in svoje vino, svojo kulturno in tehniško dediščino in tudi starodobna motorna vozila.«

Z navedeno mislijo je v zborniku za prvih 10 let delovanja društva AMK starodobnih vozil

Goričko začel predsednik Zveze SVS mag. Janko Uratnik.

Na Goričkem smo ponosni, da je v tem kratkem obdobju društvo s številnimi dejavnostmi postalo prepoznavno po vsej Sloveniji kot tudi izven njenih meja. Člani društva že več kot deset let veliko prispevamo k ohranjanju tehnične dediščine na področju starodobnih cestnih vozil ter združevanja interesov lastnikov in ljubiteljev tovrstnih vozil. Med lastniki starodobnih vozil in predmetov tehnične kulturne dediščine, kot tudi med tistimi, ki si te predmete le z zanimanjem in nostalgijo ogledujejo, smo si člani društva pridobili sloves odličnih organizatorjev in ljubeznivih gostiteljev. Prav zato so vsi dogodki vedno množično obiskani. Ljudje si z veseljem ogledujejo povorke starodobnikov, ki so zmeraj prava atrakcija.

Organizirali smo vrsto srečanj, sodelovali na različnih prireditvah drugih društev in bili dejavni člani Zveze slovenskih društev ljubiteljev starodobnih vozil.

Ob deseti obletnici delovanja društva smo izdali zbornik, v katerem smo zajeli utrinke delovanja društva od leta 2006 do 2016.

Verjamem, da se bomo tudi v bodoče trudili izpolnjevati poslanstvo našega društva, kar pomeni, da bomo skrbeli

za ohranjanje tehnične zgodovine Goričkega in širše okolice ter prispevali k popularizaciji in promociji naše kulture, tradicije in bogate zapuščine naših prednikov.

Besedilo in fotografiji: Viktor Benko

Saša Kolar, perspektivna nogometašica

Z EKIPO ŽE DOSEGLA
NASLOV DRŽAVNIH
PRVAKINJ

Za Sašo Kolar, devetošolko iz Večeslavcev, ne moremo reči, da je čisto tipična najstnica. Ukvarja se namreč z za dekleta malce netipičnim športom – nogometom! Ampak glede na to, da so njen oče in trije strici že desetletja rekreativni nogometaši in jih je Saša več ali manj spremljala na tekmah, niti ni čudno, da se je tudi sama navdušila in odločila za nogomet.

Kljub uspehom ŽNK Pomurje Beltinci v slovenskem in tudi evropskem prostoru so žal pri posameznikih še vedno prisotni predsodki glede žensk in nogometa, ki se jim tudi Saša na začetku njene nogometne poti ni mogla izogniti.

Toda trmasta, kot je, je vztrajala kljub nekaterim neumestnim komentarjem in pravi, da danes ne obžaluje svoje odločitve.

Saša se je prvih nogometnih korakov naučila pri NK Serdica, kjer je dve sezoni uspešno igrala za selekcijo U13, in to v konkurenci dečkov! Na igrišču so jo krasili borbenost, nepopustljivost in izjemna fizična pripravljenost, zato si je tudi hitro pridobila spoštovanje in zaupanje svojih soigralcev ter trenerja. Treba je reči, da je v tistem času za NK Serdica nastopalo kar nekaj perspektivnih deklet, ampak pri njih je zanimanje za nogomet sčasoma splahnelo. Saša vztraja ...

Ko je nastopala za selekcijo U15, so jo opazili funkcionarji iz ŽNK Teleing Pomurje, ki so bili navdušeni nad Sašini fizičnimi sposobnostmi ter požrtvovalno igro. Kmalu je sledil prestop in Sašin delovni dan je naenkrat postal precej naporen. Trenutno nastopa za selekciji U15 in

U17. Med prvenstvom ima tri treninge na teden in po eno tekmo za vsako selekcijo. V fazi priprav na prvenstvo pa se zna zvrstiti tudi po osem treningov na teden. Če k temu prištejemo še skoraj uro vožnje v eno smer, je jasno, da mora Saša zelo skrbno načrtovati in uskladiti treninge, tekme in šolske obveznosti, da ji ostane še kaj prostega časa.

Vse to pa seveda ne bi bilo izvedljivo brez razumevanja in požrtvovalnosti staršev, ki jo podpirajo in spodbujajo pri ukvarjanju z nogometom.

Če jo boste vprašali za njene največje uspehe do sedaj, bo brez razmišljanja povedala, da sta to naslova

državnih prvakinj s selekcijama U15 in U17. Poleg tega pa je že bila tudi v širšem izboru za slovensko reprezentanco U15 in opravila priprave na Ravnah na Koroškem. Njen največji cilj v prihodnosti je zaigrati proti velikim ekipam v ligi prvakinj, se pa zaveda, da bo morala za dosego le-tega še veliko trenirati.

Šport bo tudi v prihodnje nepogrešljiv del Sašinega življenja, saj bo po koncu osnovne šole svojo pot nadaljevala na športni gimnaziji v Murski Soboti.

Besedilo: Robert Lang
Fotografija: Boštjan Rous

Uspešna jesen za selekcijo U13

Selekcija mlajših dečkov NK Serdica, t. i. U13, ki v tekmovalni sezoni 2017/2018 nastopa pod imenom NK Bogojina Serdica, je v jesenskem delu tekmovanja dosegla lep uspeh.

V skupini C lige U13 MNZ Murska Sobota je namreč v konkurenci sedmih ekip zasedla prvo mesto. S petimi zmagami in enim neodločenim rezultatom so tako zbrali 16 točk. Mrežo nasprotnikov so v šestih tekmah zatresli kar 39-krat, medtem ko je vratar Rene Benkič moral samo štirikrat po žogo v mrežo.

Selekcija vse treninge in domače tekme izvaja na igrišču NK Serdica. Trenirajo dvakrat tedensko, ob četrtnih pa so na sporedu tekme. Posebej radi igrajo na domačem serdiškem igrišču, saj ga odlično pripravi sam predsednik kluba Karel Horvat in je na njem užitek igrati.

Po končanem jesenskem delu s treningi niso prenehali, ampak vsaj enkrat tedensko trenirajo v dvorani OŠ

Sveti Jurij. Da ne bi bila zimska pavza predolga in treniranje monotono, včasih odigrajo tudi prijateljske tekme z bližnjimi ekipami, kot npr. s Cankovo in Tromejnikom. Kmalu se bodo začeli treningi na prostem in intenzivnejše priprave na spomladanski del tekmovanja, v katerem bodo skušali ohraniti prednost pred zasledovalci na lestvici.

Kot zanimivost naj povemo, da v ekipi zelo uspešno igra tudi ena deklica,

Ana Benkič, ki že četrto leto trenira nogomet in je s tem ena najizkušenejših v ekipi. Fantje jo spoštujejo in ji zaupajo, Ana pa se jim oddolži z dobrimi igrami. Kdo ve, mogoče bo že kmalu šla po poti svoje predhodnice v ekipi, Saše Kolar, ki zdaj uspešno igra pri ŽNK Pomurje Beltinci.

Besedilo in fotografija: Robert Lang

Tekmovanje v pikadu

V soboto, 22. 1. 2018, so se v Okrepčevalnici Gider Ficko pri Domu Elizabeta zbrali člani DU Ledavski dol Serdica in člani DU Rogašovci. V dvokrožnem sistemu tekmovanja je zmagalo DU Ledavski dol Serdica z rezultatom 7 : 5. Prisotnih je bilo 8 tekmovalcev in še enkrat toliko gledalcev.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Streljanje z zračno puško

Prireditelj, DU Ledavski dol Serdica, je v soboto, 24. 2. 2018, v gasilskem domu v Serdici organiziralo tekmovanje v streljanju z zračno puško. Tekmovalo je 12 tekmovalcev in rezerve iz DU Sveti Jurij v Slovenskih goricah, DU Rogašovci in DU Ledavski dol Serdica.

Zmagali so upokojenci iz Svetega Jurija v Slovenskih goricah s štirimi točkami, 2. mesto je pripadlo prirediteljem s tremi točkami in 3. mesto upokojencem iz Rogašovcev z dvema točkama.

Najboljši strelci, vsi iz DU Sveti Jurij v Slovenskih goricah, so prejeli kolajne. Podelil jih je predsednik DU Ledavski dol Serdica, Karel Horvat, ki je prehodni pokal že drugič predal

v roke domačega društva, saj je ta ekipa v treh športnih panogah osvojila skupno 6 točk in postala zmagovalka

športnih iger društev upokojencev Občine Rogašovci.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Tekmovanje v šahu

V gasilskem domu v Serdici je Društvo upokojencev Ledavski dol Serdica v soboto, 24. 2. 2018, priredilo tekmovanje v šahu, kjer so se na štirih podlagah pomerili upokojenci iz treh upokojenskih društev, in sicer: DU Rogašovci, DU Ledavski dol Serdica in DU Sveti Jurij v Slovenskih goric.

Zmagali so člani DU Sveti Jurij v Slovenskih goricah s 7 točkami, 2. mesto je pripadlo DU Ledavski dol Serdica s 5 točkami in 3. mesto DU Rogašovci s 4 točkami.

Podeljeni so bili pokali za prva tri mesta ter medalje za največ osvojenih točk. Prvi dve mesti so zasedli gostje iz Svetega Jurija v Slovenskih goricah, najboljši med domačini pa je bil Anton Gral na 3. mestu.

Besedilo in fotografija: Milan Gaber

Ženska biblijska ura

V prvih dneh ustvarjanja je Bog ustvaril vse pogoje za življenje na tem planetu in potem je ustvaril človeka. Čeprav je ustvaril najprej moškega, je čez čas videl, da ni dobro, da bi bil človek sam, zato mu je ustvaril pomočnico, ženo, ter zapovedal, naj skupaj ustvarita DRUŽINO.

Bog je vedel in še danes najboljše ve, kaj je za človeka dobro, lahko bi rekli najboljše.

Vendar se je smer načrta, ki jo je imel Bog v mislih, spremenila s tem, ko je človek padel v preizkušnji, katere zgodbo vsi dobro poznamo. Položaji moškega in ženske ter posledično tudi družine so se spremenili.

Če gledamo skozi zgodovino, vidimo, da je največje spremembe v položaju doživljala ženska, za katero danes pravimo, da je enakopravna moškemu. Izborila si je položaj, ko lahko ustvarja kariero in skrbi za družino, kar pa ni lahko. Osem ur ali pa še več biti na delovnem mestu in potem poskrbeti za družino, je zelo naporno. V takšnih situacijah včasih ne more narediti stvari, ki bi jih želela, kot je na primer skrb za otroke, da o lastnih konjičkih, druženju ob prijetnem klepetu in drugih željah, ne govorimo. Za te velikokrat zmanjka časa in moči. In to nam ustvari občutek slabe matere in obupanosti, saj nimamo časa za izgrajevanje odnosov in prijateljstev.

Pomanjkanje delovnih mest in nezmožnost graditve kariere oz. prispevati svoj delež k boljšemu položaju svoje družine prav tako ustvarja v ženski občutek nesposobnosti in nekoristnosti.

To sta področji v življenju, s katerima se sooča naša družba in žena.

Kako ju uskladiti in zaživeti zadovoljno in srečno življenje, čeprav skrbi za družino velikokrat močno pritiskajo?

Seveda je pomembna podpora okolja, moža, družine in ljudi, s katerimi se srečujemo, vendar pa je to velikokrat premalo, saj jo vsi ti občutki spremljajo na vsakem koraku. Žal sta velikokrat breme in skrb pretežka in išče pomoč pri raznih virih in osebah, ki breme srca le nekoliko olajšajo, ne morejo pa odstraniti občutkov krivde, manjvrednosti in utrujenosti.

Kot je že omenjeno v zgornjem odstavku, Bog ve najboljše, kaj je za človeka dobro. S tem spoznanjem in zavedanjem želimo v naši cerkvi v Nuskovi pomagati in skrbeti, da bremena, ki nam postajajo pretežka, prinesemo k Bogu, ki nas je ustvaril in nas najboljše pozna.

Ena izmed takšnih dejavnosti je ženska biblijska ura, redno srečevanje žensk, in sicer vsak drugi torek v mesecu. Ob srečanjih preživimo čas ena z drugo v pogovoru, poslušanju in molitvi. Največ časa pa posvetimo preučevanju Svetega pisma, ki je neusahljiv vir nasvetov in življenjskih primerov, ki nam kažejo pot v različnih situacijah, s katerimi se soočamo danes. Kajti bolj ko se poglobljamo v Božjo besedo, večja spoznanja imamo o Bogu in namenu, zakaj smo ustvarjeni. Velikokrat ob prebiranju Svetega pisma besedila ne razumemo, zato nam pri tem pomaga, nas poučuje in razlaga Patty Davis, učiteljica teologije iz ZDA, ki že sedemindvajset let dela v Sloveniji kot učiteljica Biblije in urednica založbe Vrelec.

Bog, ki ga spoznavamo skozi Sveto pismo, želi imeti z nami skupnost. To

vidimo že na samem začetku, ko se je Bog sprehajal s človekom in se z njim pogovarjal.

Na biblijski uri se učimo o neizmerni Božji ljubezni ter o ustreznem odzivu na to, o celoviti ljubezni do Boga. V tem napredujemo, ko ga bolje spoznavamo, srčneje ljubimo in mu tesneje sledimo.

Tudi zaradi tega, ker potrošniška miselnost sili, da družinski člani iščejo predvsem materialne dobrine (tudi za ceno

zapostavljanja medsebojnih odnosov), berimo in preučujemo Božja navodila za naše življenje, kajti le tako bomo našli pravo pot in prispeli na pravi cilj bivanja pri svojem Stvarniku, Bogu.

Da bi bile naše družine srečne, zadovoljne in bi v njih vladali ljubezen, sreča ter mir, se obrnimo na Njega, ki ima pravi odgovor na vsako vprašanje. Bog, v čigar mislih je družina že od začetka, ima pravo rešitev v situacijah stiske in bremen.

Zato vas žene, ki smo del binkoštnih cerkve v Nuskovi, tudi prav prisrčno vabimo na naše biblijske ure, kjer proučujemo Sveto pismo, ki nas uči o družini, o odnosih, komuniciranju, reševanju konfliktov, odpuščanju, o resnični ljubezni, saj govori o Bogu, ki je pravi vir ljubezni.

Besedilo in fotografiji: Tamara Sijanta in Nada Kisilak Vouri

Skavti Royal Rangers aktivni tudi drugod po Sloveniji

Krščanski skavti Royal Rangers Prekmurje smo se v letu 2017 dobivali na Čebeljem gradiču, kjer vsakih 14 dni ob sobotah spoznavamo veščine preživetja v naravi. Ob vseh aktivnostih pa ne pozabimo na posredovanje nauka iz Svetega pisma, katerega želimo prenesti v življenje prav tako na praktičen način. V tem letu smo pridobili tudi nove dnevnike, preko katerih posredujemo znanje mlajšim generacijam. Ker delujemo v starostnih skupinah, se trudimo, da je tudi naše delo primerno vsaki starosti posebej.

Poskušamo čim več aktivnosti preživeti zunaj ter na novih lokacijah. Tako smo se meseca februarja odpravili na zimsko avanturo na Pohorje, kjer smo se nekaj dni urili v veščinah preživetja v snegu. Prav tako smo se naučili, kako ravnati v primeru nesreče – plazu in kako čim prej priti do ponesrečenca in mu pomagati.

Vrhunec lanskega leta pa je bil tabor na novo odkriti lokaciji na Dolenjskem. Tema poletnega tabora je bila Quo vadis?, kar v prevodu pomeni: Kam greš? Preko aktivnosti smo spoznavali življenje prvih kristjanov

iz Svetega pisma ter kaj pomeni biti Jezusov učenec. Navdušila nas je predvsem lokacija, saj smo skoraj teden dni bivali neposredno ob reki. Tako smo se lahko preizkusili v različnih aktivnostih, kot so: vožnja s kanuji, »zorbing« (hoja na vodi), ribarjenje ter »robinzonsko« kopanje. Starejši pustolovci so kar nekaj dni preživeli na pohodih, kjer so se urili v veščinah preživetja v naravi, mlajši so le-te spoznavali v taboru.

Vrhunec vsakega tabora so večerna bogoslužja, ko preko dram in prikazov zgodb iz Svetega pisma spoznavamo, da je Bog isti včeraj, danes in na vse veke. Še kako drži, da se Bog da najti tistim, ki ga iščejo.

Tabor ne mine, ne da bi spoznali nekaj novih Royal Rangersov in tako se stkejo prijateljstva, ki ostanejo.

Z rangerskim pozdravom: Bodi pripravljen, pripravljen za Jezusa!

Besedilo in fotografiji: Samuel Kuzmič

Kapela v Večeslavcih

Naši predniki so ob cestah radi gradili kapele in postavljali obcestne križe. Takšna verska znamenja so potnike opozarjala, naj računajo na Božjo pomoč na svoji vsakdanji poti in tudi na potovanju proti večnosti. Po starodavni navadi smo se katoličani pokrižali, kadar smo se peljali ali šli mimo cerkve, kapele, križa. Navadili smo se na pozdrav: Hvaljen, Jezus! Te lepe navade je nadomestilo poslušanje avtoradia ali pa kar telefoniranje med vožnjo.

Obcestne kapele in križe so zadnja desetletja nadomestili reklamni panoji, ki nam ponujajo kratkotrajne materialne dobrine. Vse to je bolj vpadljivo, ker gre običajno za akcijo z omejenim datumom. Reklame nas vabijo, naj jih ne spregledamo, kajti kapela bo še dolgo stala, reklamna akcija pa je kratek čas. Prej ali slej pa bo seveda to »akcijo« nadomestila druga, še bolj vroča akcija ...

Kapele pa torej ostajajo mnogokrat pozabljene. Zato jih od časa do časa obnovimo, polepšamo, da jih potniki ne bi spregledali. Pa tudi poznejšim rodovom bi jih radi ohranili.

Tako je tudi s kapelo v Večeslavcih. Letos bo dopolnila 90 let, zgrajena je bila namreč leta 1928, kot je to zapisano na njenem pročelju. Staro vizitacijsko poročilo iz leta 1829 vsebuje podatek, da je v Večeslavcih kapela z oltarno sliko Marijinega vnebovzetja. Poznejši zapis iz leta 1914 jo omenja kot »kapelo Svetega Duha«. Drugih podatkov o kapeli nimamo. Verjetno je stala na istem mestu, kot so potem leta 1928 zgradili sedanjo. V župnijski kroniki beremo, da je v novi kapeli bila letno le ena maša. Ob oltarni sliki Svete Trojice so se verniki zbirali na binkoštni ponedeljek in jo tako preimenovali v kapelo Svetega Duha. Za kapelski praznik, »bučo«, se

je vila procesija vernikov iz župnijske cerkve do večeslavske kapele. Zaradi čedalje gostejšega prometa smo pred 30 leti prešli z binkoštnega ponedeljka na binkoštno nedeljo. Tudi procesije več ni, ampak se večina udeležencev vaškega praznovanja pripelje z avtomobili.

Leta 1977 je bila kapela v celoti prebarvana (fasada in pločevina na zvoniku). Leta 1990 so Grésarji (vaščani ob cesti) zasadili živo mejo, takratni skrbni varuh kapele Franc Šadl (Večesl. 11) pa je poskrbel za šest brez. Na žalost so se posušile, a je naslednje leto zasadil nove. Tako so udeleženci praznične maše vsako leto na binkošti v prijetni senci.

Temeljita obnova zunanosti se je odvijala v letih 1995–96: hidroizolacija, nova streha, fasada, pločevina na zvoniku ... Leta 2011 je novo podoba dobila notranjost: tlak, obnovljen oltar in kipi svetnikov ter nova oltarna podoba Svetega Duha.

Zadnje polepšanje kapele se je odvijalo v letu 2017. Dotrajana okna smo zamenjali z živobarvno upodobitvijo binkoštnega dogodka. Domačinka prof. Klavdija Celec je na moderen, simboličen, način prikazala »rojstvo« Cerkve, ko je 12 apostolov prejelo dar z neba. Njene podobe živo pisanih barv pripovedujejo o hrepenenju po novem življenju, ki ga prinaša Božji duh. Navdušenim apostolom sledijo tudi množice vernikov. Slikopleskarji pa so kapeli nadeli novo obleko, z nanosom svežih barv. Kapela ima tudi nov prenosni oltar z lepo podobo Sv. Duha, ki je prav tako slikarsko delo Klavdije Celec.

Večkrat spregledana kapela v Večeslavcih, ker se mimo nje večina pelje zelo hitro, je s tem postala »obcestna lepota«.

Besedilo in fotografija: Joško Vinkovič,
župnik na Pertoči

Demenca – bolezen tisočernih obrazov

V SLOVENIJI OBOLELIH
ŽE VEČ KOT 32.000

»Hujša je od prav vsake poškodbe udov telesa, bolni služabnikov imen ne spozna, ne prijatelja lica, ne tistih, katerim življenje dal je, jih vzredil.«

Junius Juvelalis Decimus (leta 124)

Neizogibno dejstvo je, da se prebivalstvo v vseh razvitih državah sveta, tudi v Sloveniji, stara. Kljub temu da se kvaliteta življenja starostnikov s pomočjo farmacevtske industrije izboljšuje daleč v pozno obdobje, pa narašča obseg nekaterih bolezni življenjskega sloga in razvoja, ki jih v preteklosti še nismo podrobno poznali in za njihovo preprečevanje še nimamo ustreznih zdravil. Ena izmed takih bolezni, ki je v veliki meri posledica podaljšanja življenjske dobe, je demenca. Le-ta postaja čedalje večji zdravstveni, socialni in družbeni izziv.

V starosti nad 65 let ima demenco že vsak peti človek, v starosti nad 80 let pa vsak tretji.

V Sloveniji je obolelih že več kot 32.000 oseb, v Evropi 10 milijonov, na svetu pa že več kot 49 milijonov. Število obolelih iz leta v leto narašča, do leta 2040 pa naj bi se v Evropi in ZDA podvojilo. Po podatkih Svetovne organizacije za Alzheimerjevo bolezen za osebe z demenco skrbi še trikrat toliko ljudi. Člane družine, ki v domačem okolju oskrbujejo starejše odrasle, imenujemo neformalni oskrbovalci, večinom so to ženske, stare med 40 in 60 let. Za svoje delo niso niti ustrezno poučene, niti plačane; poleg tega nekatere hodijo še v službo, skrbijo za svojo družino, delajo na kmetiji. V vsem tem so preobremenjene in velikokrat pozabijo nase in na svoje zdravje.

Strokovnjaki svarijo, da je demenca novodobna epidemija, na katero nismo dovolj pripravljeni, ne z znanjem, ne z ustreznimi podpornimi storitvami.

Vsako pozabljanje pa še ni demenca. Normalno je, če se kdaj ne spomnimo imena nam znane osebe, če kdaj iščemo ključne stanovanja itd. Če pa ključne iščemo desetkrat na dan, pa je to lahko že njen začetek. Pri demenci zaznavamo splošno upadanje duševnih funkcij, kot so mišljenje, spomin, orientacija, sposobnost učenja, besednega izražanja, čustvovanja itd.

Najpogostejša oblika demence je Alzheimerjeva bolezen, katera predstavlja 60–80 % vseh demenc.

Prvi znaki demence so naslednji:

- postopna izguba spomina,
- težave pri govoru (iskanje pravih besed),
- osebnostne in vedenjske spremembe,
- upad intelektualnih funkcij, nezmožnost presoje in organizacije,
- težave pri vsakodnevnih opravilih,
- iskanje, izgubljanje in prestavljanje stvari,
- težave pri krajevni in časovni orientaciji,

- neskončno ponavljanje enih in istih vprašanj,
- spremembe čustvovanja in vedenja,
- zapiranje vase in izguba družbe.

Stroka razlikuje 3 stopnje demence, in sicer:

lahka demenca: človek je sposoben skrbeti sam zase, opravlja lahka vsakdanja opravila, ki jih zna že od prej. Ne zmore pa se naučiti novih opravil. Ob tem ne najde besed, jih nadomešča z opisovanjem, govor je upočasnen, išče stvari, je nespeč, potr, depresiven, osebnostno spremenjen in se umika iz socialnega okolja;

srednje huda demenca: onespособi človeka za kakršno koli poklicno delo, precej oslabijo sposobnosti za vsakdanja življenjska opravila. Človek je odvisen od pomoči drugih in je tvegano, če živi sam. Zmanjšan je spomin za pretekle dogodke, močno so izražene motnje razumevanja, govor ni tekoč, orientacija je pomanjkljiva, je blodnjav, prisotno je tavanje, fizična in verbalna agresivnost, depresija, opažamo vznemirjenost in inkontinenco;

huda oblika demence – zadnji ali končni stadij: huda izguba spomina. Ne prepoznajo sebe, ne svojih bližnjih. Veliko spijo, običajno so inkontinentni za urin in blato. Prisotne so hude težave pri požiranju, s hrano v ustih ne vedo, kaj početi. Ne zmorejo besedne komunikacije, večkrat zavzamejo položaj fetusa, so vsestransko ranljivi, prisotna je izrazita potreba po negi. V tej fazi jih pogosto usmerijo v domove starejših občanov.

Družina kot osnovna celica bivanja ob soočanju z demenco potrebuje veliko podpore. Člani družine se ob svojcu, obolelim za demenco, velikokrat čutijo nemočne, prestrašene in potrebujejo specifično znanje, da lahko v skrbi za osebo z demenco ustrezno ravnajo. Demenca ne vpliva samo na obolelega člana družine, ampak na vse člane; spremeni družinsko dinamiko, na novo razdeli vloge in vsi družinski člani se bolezni morajo prilagoditi in jo sprejeti, kar je velikokrat zelo težka in

zelo čustvena naloga. Staršev, kakršne smo poznali, ni več, spomini na osebo, kakršna je bila pred boleznijo, čedalje bolj kopnijo, nadomeščajo jih stresni in tesnobni občutki z vprašanji: »Kaj vse nas še čaka?«

Če želimo, da osebe z demenco ne bodo stigmatizirane in bodo v družbo vključene kot polnovredni člani, z vsemi svojimi pravicami, se moramo kot posamezniki in kot družba o demenci redno izobraževati in ustrezno informirati. Poglavitno je hitro zaznavanje težav in napotitev do ustreznega strokovnjaka (psihiater, nevrolog), saj hitro prepoznavanje bolezni pomeni, da se z ustreznimi zdravili bolezen lahko vsaj začasno ustavi ali ne napreduje tako hitro. Ključno je, da si pomoč poiščejo tudi družinski člani, še preden v skrbi za obolelega člana družine izgorijo. Vsak zase najbolj ve, katero obliko pomoči potrebuje, ali so to dodatne informacije, izobraževanja, ureditve pomoči za razbremenitev (pomoč na domu,

dnevno varstvo, aktivacija sorodniških, sosedskih in drugih socialnih mrež).

Pomembno je vedeti, da je demenca bolezen. To ni nekaj, s čimer želi oboleli nasprotovati svoji okolici. Oseba ni »zlobna«, ne dela stvari zanalašč, ampak zato, ker se ne spomni, da jih je že naredila, da je vprašanje že postavila. Z osebami z demenco je nujno ravnati spoštljivo, strpno, mirno in prijazno. Oni ne zmorejo stopati v naš svet, zato je naša naloga, da mi stopimo v njihovega. Pri tistem, kar še zmorejo, jih spodbujamo, pri čemer ne zmorejo, pa jim dostojanstveno pomagajmo.

Viri:

<http://www.spomincica.si/ljudmila.org>.
Gendron M. (2015), Skrivnost, imenovana Alzheimer. Ljubljana: Založba Chiara.

Besedilo: Brigita Recek Špari, zavod Domania

Fotografija: vir internet

Združeni narodi so na pobudo Slovenije 20. maj razglasili za svetovni dan čebel

20. decembra 2017 je Generalna skupščina Združenih narodov v New Yorku 20. maj razglasila za svetovni dan čebel. S tem se je končal postopek razglasitve, ki se je pričel v letu 2014, ko je predsednik Čebelarske zveze Slovenije Boštjan Noč podal idejo za razglasitev. V postopku razglasitve so sodelovale številne institucije, vseskozi pa se je potrjeval rek: Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet, ki ga je izrekla državna sekretarka MKGP mag. Tanja Strniša na predstavitvi ideje leta 2015 v Bruslju.

V zadnjem obdobju so, predvsem na območjih z intenzivnim kmetijstvom, čebele in ostali opraševalci vse bolj ogroženi. Njihov življenjski prostor se spreminja in krči, s tem pa so razmere za njihovo življenje in razvoj vse slabše. Medovitih površin je zaradi vse večjih površin monokultur in spremenjene ter intenzivnejše tehnologije pridelave travinja vse manj in še te nudijo čebelarjem potrebno hrano le v krajših obdobjih in zmanjšani pestrosti kot nekoč.

Teh in ostalih dejstev se ljudje premalo zavedamo, in to je eden izmed glavnih razlogov, da potrebujemo svetovni dan čebel.

Zakaj 20. maj?

20. maj smo predlagali, ker je to dan, ko se je rodil Anton Janša (1734–1773), ki je poznan kot začetnik modernega čebelarstva in eden takratnih najboljših poznavalcev čebel. Bil je prvi učitelj modernega čebelarstva na svetu, saj ga je že cesarica Marija Terezija imenovala za stalnega učitelja čebelarstva na novi čebelarski šoli na Dunaju. Njegovo delo in življenje je opisano v mnogih čebelarskih knjigah, med drugim tudi v knjigi Svetovna zgodovina čebelarjenja, ki je bila izdana v letu 1999.

Od ideje do razglasitve

Od ideje do razglasitve je preteklo več kot 3 leta. Vsi, ki smo sodelovali v postopku za razglasitev, se na začetku nismo zavedali, da bo celotna procedura tako zahtevna in dolgotrajna. Tako so bili od ideje do razglasitve opravljeni številni koraki, dogodki, sestanki, obiski ..., ki so skupaj pripomogli h končnemu cilju. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je imelo v celotni proceduri številne aktivnosti, za namen promocije pobude pa so izdelali tudi paviljon Čebelji svet, ki je na raznih dogodkih, predvsem v tujini, navduševal številne obiskovalce. Glavni koraki oziroma mejniki v postopku od začetka do končne razglasitve so bili:

- 14. 9. 2014: predsednik ČZS je podal pobudo za razglasitev svetovnega dne čebel;
- 26. 9. 2014: podporo ideji je izrazil minister MKGP mag. Dejan Židan;
- 6. 10. 2014: idejo podpre predsednik RS Borut Pahor;
- 25. 2. 2015: idejo podpre Državni svet RS;
- 3. 12. 2015–8. 4. 2016: predsednik ČZS s sodelavci obišče vsa čebelarska društva po Sloveniji;
- 2. 4. 2015: Vlada RS na pobudo MKGP sprejme pobudo in imenuje medresorsko delovno skupino za izpeljavo celotnega postopka;
- 16. 4. 2015: predstavitev pobude ministrom Sveta EU za kmetijstvo in ribištvo;
- 10. 6. 2015: predstavitev pobude generalnemu direktorju Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) Joséju Grazianu da Silva in predsedujočim državam regionalnih skupin FAO;
- 15. 9. 2015: na 44. mednarodnem čebelarskem kongresu, Daejeon (Južna Koreja), pobudo podpre največja čebelarska organizacija APIMONDIA;
- 30. 9. 2016: predstavitev pobude na Odboru za kmetijstvo Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), Rim (1. korak formalnega postopka v okviru FAO);
- 9. 12. 2016: predstavitev pobude na Svetu Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), Rim, Italija (2. korak formalnega postopka v okviru FAO);
- 7. 7. 2017: podpora FAO organizacije na ministrski konferenci;
- 20. 12. 2017: Združeni narodi v New Yorku 20. maj razglasijo za svetovni dan čebel.

Besedilo in fotografije: Peter Kozmus

Med je več kot sladilo

V medu je več kot tisoč različnih sestavin, v belem (kristalnem, trsnem) sladkorju pa je le saharoza!

Sladkor, s kemijskim imenom saharoza, je naravno sladilo iz skupine ogljikovih hidratov. Surovi oz. rjavi sladkor, ki je vmesni produkt ekstrakcije saharoze iz sladkornega trsa, vsebuje do 99,5 % saharoze v suhi snovi. Rafinirani oz. beli sladkor vsebuje več kot 99,5 % saharoze v suhi snovi.

Med je gosto tekoče ali kristalizirano živilo, ki so ga proizvedle čebele. Nastane iz cvetličnega nektarja ali drugih izločkov živih rastlinskih delov ali pa iz različnih vrst mane, to je izločkov žuželk, ki so na živih delih rastlin. Osnovno snov prinašajo čebele v panj, ga obdelajo, mu dodajo izločke svojih žlez, ga zgostijo in nato shranjujejo v pokritih celicah satja.

Razlika med belim (kristalnim) sladkorjem in medom je več kot očitna. V belem sladkorju je le disaharid saharoza, ki se razkroji v dva monosaharida, glukozo in fruktozo, in nič drugega. V medu so tudi sladkorji, vendar v njem najdemo še več kot tisoč snovi, torej skoraj vse, kar vsebuje in potrebuje človeško telo, zato ima med posebne lastnosti, ne le sladkost. Glavne sestavine medu so: sladkorji, encimi, mineralne snovi, hormoni, protibakterijske snovi, kisline, dišavne snovi, vitamini, aminske kisline, flavonoidi in morebiti še kaj, a še ni raziskano.

Tisočletja je bil med edino sladilo. V tretjem stoletju našega štetja so se Indijci naučili zgoščati sok sladkornega trsa in tako je med dobil tekmeča v sladkorju. Kot sladilo je med skoraj izgubil svojo vlogo in jo prepustil sladkorju. Vendar so raziskovalci pozneje spoznali, da sladkor poleg trsnega oziroma pesnega sladkorja ne vsebuje nič. V medu pa je delež trsnega ali pesnega sladkorja majhen, ker sta v njem glavna grozdni in sadni sladkor.

Poleg sladkorjev pa so v medu našli še veliko drugih (več kot tisoč), za človeka, zelo koristnih sestavin.

Med vsebuje predvsem enostavne sladkorje (monosaharide), zlasti fruktozo in glukozo, pa tudi disaharide, kot sta trsni in pesni sladkor (saharoza), in le v majhnih količinah polisaharide. V medu je običajno največ (33 do 42 %) fruktoze, nekaj manj (27 do 36 %) glukoze in malo (1 do 4 %) saharoze. Razmerje teh sladkorjev je v medu zelo različno, odvisno od sorte medu in učinkovitosti encimov (invertaze, saharaze), ki pridejo v med delno z medicino, v glavnem pa iz čebeljih žlez.

Čebela v mednem želodčku prinese v panj približno 50 mg nektarja ali mane. Nato čebela s posebnimi gibi iztisne nektar ali mano iz mednega želodčka na konec svojega rilčka, s čimer zmanjša vsebnost vode v nabranem sladkem soku. Rečemo lahko, da čebele nabrani nektar ali mano v panju obdelajo, čemur dodajo izločke nekaterih svojih žlez in med zgostijo. Čebele skladiščijo med v celicah satja, ki jih zaprejo z voščenimi pokrovčki, s čimer preprečijo, da bi med vezal vodo iz zraka. Potem sledi proces zorenja, v katerem se vsebnost vode še zmanjša, zaradi delovanja encimov pa se spremeni tudi sestava različnih vrst sladkorja.

V medu je več fruktoze kot glukoze. Tudi v nektarju so količine sladkorjev različne. Fruktoza težje kristalizira kot glukozo. V kristaliziranem medu so kristali glukoze obdani s tekočo fruktozo. Le-ta je slajša od glukoze.

Čebelji pridelki so živila, prehranska dopolnila in naravna zdravila. Zaradi zelo bogate sestave čebeljih proizvodov lahko včasih z njimi tudi preprečimo nastanek bolezni. Čebelji pridelki (med, cvetni prah, propolis, matični mleček, vosek, čebelji strup) vplivajo na zdravje na številne načine. Predvsem delujejo ugodno na

človeško telo, zlasti pozitivno na dvig imunosti in zdravja nasploh. S čebeljimi pridelki ne zdravimo osnovne bolezni, ampak z njimi pomagamo pri zdravljenju.

Zavedati se moramo, da pri sladkanju tekočin (čaja, kave ...) z belim (kristalnim) sladkorjem dobimo le občutek sladkosti, ugodja, medtem ko z uporabo medu dobimo tudi druge vrste sladkorjev, zlasti sadnega (fruktoze), poleg tega pa še vrsto drugih, za telo, zelo koristnih snovi.

Besedilo: prim. Peter Kapš, dr. med.
Fotografiji: arhiv Čebelarstva Slovenije

Kurilna sezona prinaša tudi onesnažen zrak

Onesnažen zrak je v razvitem svetu najpomembnejši okoljski problem. Prispeva namreč k nastanku številnih bolezni in skrajšuje življenjsko dobo ljudi. Zato bi na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) izpostavili, da je zrak v času kurilne sezone pri nas onesnažen, še posebej so problematični delci (PM). Gre za mešanico trdnih in tekočih snovi, razpršenih v zraku. Njihova glavna sestavina je ogljik, na katerega so vezane različne škodljive snovi, kot so npr. strupene kovine, organske spojine.

Delci so različnih velikosti: od saj, ki jih vidimo s prostim očesom, do najmanjših ultrafinih nanodelcev. Od velikosti delcev je odvisno, kako globoko v dihalo prodrejo in kakšne posledice povzročajo. Najmanjši delci prodrejo najgloblje do pljuč in gredo naprej v kri. Manjši, kot so, dlje v telo prodrejo in bolj so škodljivi.

Kaj povzročajo v našem telesu?

- Osnova njihovega škodljivega delovanja je povzročanje vnetja. Z vdihavanjem pridejo v naša pljuča in povzročajo draženje, poškodbe tkiva in vnetje. Najmanjši delci iz pljuč vstopajo v kri in se s krvjo odpravijo v različne organe: v srce, jetra, ledvice, možgane ... ter tudi tam povzročajo vnetja in različne škodljive kronične učinke.
- Najpomembnejši so vplivi na srce in ožilje ter na dihalo: povzročajo vnetja dihalnih poti, pospešujejo nastanek astme.
- Pri dolgotrajnem delovanju povzročajo spremembe v krvi in na ožilju, ki imajo lahko za posledico

povečano nevarnost za nastanek krvnih strdkov in infarkta.

- Delci so tudi rakotvorni. Onesnažen zrak, ki je posledica gorenja fosilnih goriv (nafta, premog, les, naftni derivati), sodi namreč v prvo skupino rakotvornih snovi, ki dokazano povzročajo raka.
- V zadnjem času povezujejo delce tudi z nekaterimi nevrološkiimi boleznimi ter s sladkorno boleznijo. Škodljivo vplivajo praktično na celo telo.

Kdo je najbolj ogrožen?

- Bolniki z obstoječimi srčno-žilnimi in pljučnimi boleznimi,
- starejši ljudje, majhni otroci,
- sladkorni bolniki,
- zdravi odrasli, ki so intenzivno fizično aktivni na prostem – zaradi

poklica, športa (dihajo globlje, hitreje).

Ob zelo povečanih vrednostih delcev v zraku so najbolj prizadeti akutni bolniki. Kratkoročno so najbolj ogroženi tisti, ki trpijo zaradi že obstoječih dihalnih in srčno-žilnih bolezni, saj se lahko njihova osnovna bolezen hitro poslabša.

Kako ravnati v času povišanih ravni delcev PM10 v zraku?

Svetujemo, da prebivalci ravnajo po priporočilih, ki so objavljena na spletni strani NIJZ (www.nijz.si).

Ob povišanih koncentracijah priporočamo zmanjšanje fizičnih aktivnosti,

zlasti na prostem in še posebej pri osebah, ki imajo že od prej težave z dihalni, srcem in ožiljem oziroma zaznavajo težave. Še posebej moramo biti na to pozorni v obdobjih, ko so vrednosti delcev več dni skupaj močno presežene.

Zato je priporočljivo spremljati podatke o onesnaženosti zraka v Sloveniji, ki jih na svoji spletni strani redno objavlja Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO): www.arso.gov.si. Skupaj z ARSO smo na NIJZ pripravili tudi stopenjske napovedi onesnaženosti zraka z delci in priporočila za ravnanje v obliki barvne lestvice. Različnim stopnjam onesnaženosti zraka (od nizke, zmerne, visoke, do zelo visoke), ki so označene z zeleno, rumeno, oranžno in rdečo barvo, so priloženi ustrezni zdravstveni nasveti.

Hkrati z napovedjo prekomerne onesnaženosti zraka podaja ARSO tudi osnovna priporočila za ukrepanje (priporočila glede kurjenja in pravilne priprave drv, zmanjšanja ogrevanja, uporabe javnega prevoza ...).

Za boljši zrak smo odgovorni vsi – država, pa tudi vsak posameznik, ki z odgovornim ravnanjem lahko veliko naredi: uporaba javnega prometa, dobra izolacija stavb, ogrevanje s centralnim daljinskim sistemom, vzdrževane in dobro delujoče peči z dobrim izgorevanjem, ogrevanje na plin, toplotne črpalke ...

Če uporabljamo les, pa le kakovostna, čista in pravilno posušena drva ali druge oblike pravilno pripravljene lesne mase.

Kurjenje onesnaženega, lakiranega, barvanega odpadnega lesa, smeti, tekstila, plastike je silno škodljivo. S tem povzročamo sproščanje strupenih snovi skozi dimnik, ki jih neposredno vdihavamo vsi, mi sami in naši otroci.

Besedilo: Nacionalni inštitut za javno zdravje
Center za zdravstveno ekologijo,
člani strokovne skupine za Zrak
Fotografija: vir internet

Presejalni programi rešujejo življenja

Po podatkih registra raka na Onkološkem inštitutu v Ljubljani letno za različnimi oblikami raka zboli več kot 13.000 oseb, pri čemer je moških več kot polovica. Pri tem je potrebno omeniti, da je velik delež oseb, ki zbolijo in tudi umrejo za oblikami raka, tesno povezan z zdravim življenjskim slogom. Primeren življenjski slog poleg uravnotežene prehrane, zadostne količine gibanja, opustitve kajenja in prekomernega uživanja alkohola vključuje tudi dosledno vključevanje v presejalne programe. Presejanje je učinkovita javnozdravstvena metoda, s katero skušamo z izbranimi diagnostičnimi postopki odkriti bolezen v njeni zgodnji fazi, preden se njeni znaki opazno izrazijo.

Odkrivanje bolezni v zgodnji fazi, še pred pojavom bolezenskih znakov, je pomembno, saj jo je takrat mogoče zdraviti z enostavnejšimi postopki, zdravljenje pa je tudi uspešnejše. Žal pa je število bolezni, katere imajo v svojem poteku izraženo t. i. predklinično (zgodnjo) fazo, omejeno, hkrati pa tudi ne obstajajo za vse bolezni lažji postopki zdravljenja v zgodnji fazi. Zato je še toliko bolj pomembno izkoristiti možnost, ki nam jih daje sam biološki potek bolezni in medicinska znanost, v primerih bolezni, za katere imamo na voljo presejalne programe.

Kateri presejalni programi potekajo v Sloveniji?

Zelo znani presejalni programi so sistematski pregledi, ki se jih udeležujejo otroci in mladostniki. Največkrat pa ob omembi presejalnih programov pomislimo na presejalne programe za rakasta obolenja. V Sloveniji potekajo trije presejalni programi, ki ustrezajo

zahtevnim kriterijem izvajanja teh programov. To so program zgodnjega odkrivanja raka materničnega vratu ZORA, program zgodnjega odkrivanja raka debelega črevesa in danke SVIT in program za zgodnje odkrivanja raka dojke DORA, ki pa se žal trenutno še ne odvija v celotni Sloveniji.

Komu in kako pogosto so ti programi namenjeni?

Program Zora je namenjen ženskam med 20–64 letom starosti, ki so vsake tri leta povabljene, da pri svojem ginekologu opravijo pregled z brisom materničnega vratu. Program Dora je namenjen ženskam med 50. in 69. letom starosti, ki so vabljeni, da v diagnostičnem centru vsaki dve leti opravijo mamografski pregled. Tretji program je Program Svit, ki je edini program, namenjen tudi moškim, vključuje pa prebivalce Slovenije med 50. in 74. letom starosti, ki so vabljeni, da vsaki dve leti opravijo preprost test

na prikrito krvavitev v blatu, katerega dobijo domov po pošti.

Uspešnost presejalnih programov je odvisna predvsem od dejstva, ali so programi dostopni vsem prebivalcem ter od deleža prebivalcev, ki se vključijo v program. Sodelovanje v presejalnih programih je povsem prostovoljno. Želeli bi, da bi se presejalnih programov seveda udeležili vsi, žal pa je odzivnost pogosto bistveno nižja.

Pregledanost žensk v triletnem obdobju v Pomurski regiji je z 68,9 % nekoliko nižja od pregledanosti žensk v Sloveniji, ki znaša 71,9 %. Čeprav rak materničnega vratu ni pogosta bolezen, pa je le-ta huda in močno prizadene ženske v rodni dobi. Zato je udeležba v takem programu še posebno pomembna. Še posebno pomembno je, da se preventivnih presejalnih pregledov udeležijo ženske, starejše od 50 let. V Programu Svit je po najnovejših podatkih o odzivnosti v lanskem letu ta v naši regiji nižja od slovenskega povprečja in je slabša med moškimi kakor ženskami. V Pomurju pa od konca leta poteka tudi Program Dora, ki je namenjen zgodnjemu odkrivanju raka dojk, kar je pomembna pridobitev za našo regijo.

Program Svit je namenjen moškim in ženskam. Razlike, ki jih med spoloma pogosto opazimo tudi na drugih področjih, povezanih z zdravim načinom življenja in skrbjo za zdravje, se kažejo tudi v podatkih o odzivnosti na vabila v Svitov program. V Pomurski regiji se je v letu 2017 vabilu v program odzvalo 63 % vabljenih žensk in le nekaj več kot 56 % moških. Odzivnost pa se ne razlikuje samo glede na spol, ampak tudi glede na prebivališče, saj je ta v posameznih pomurskih občinah celo pod 50 %.

Program Svit je zasnovan tako, da osebe, ki se odzovejo na vabilo v program, na dom prejmejo dva testerja za preverjanje prikrite krvavitve v blatu, ki ju v priloženih kuvertah pošljejo v Svitov center za analizo. Osebe, ki imajo pozitiven rezultat, so nato povabljene, da opravijo diagnostično kolonoskopijo. Nezavedanje o

problemu raka debelega črevesa in danke in strah pred nadaljnjimi diagnostičnimi postopki in morebitno slabšo diagnozo ter pomanjkanjem informacij so najverjetneje največji razlogi za nižjo udeležbo. V letu 2017 je negativni izid bil prisoten pri več kot 93 % oseb. Pri tistih, ki pa so bili napoteni na nadaljnje postopke, pa so bile pogosto odkrite spremembe, ki predstavljajo večje tveganje za nastanek raka in je bilo opravljeno ustrezno zdravljenje. S tem se je preprečil nastanek resnejše bolezni in pomembno izboljšala kvaliteta življenja.

Kje lahko posamezniki pridobijo dodatne informacije o Programu Svit?

Osebe, ki želijo pridobiti dodatne informacije o poteku samega programa, lahko obiščejo spletno stran programa, kjer so na voljo številne koristne informacije. V sodelovanju s centrom Svit na območni enoti NIJZ pripravljamo dogodke, kjer prikažemo tudi model

debelega črevesa. Koledar dogodkov je prav tako objavljen na spletni strani Programa Svit. Na voljo pa je tudi klicni center Svit, kjer na telefonski številki 01 62-04-521 zainteresirani posamezniki prejmejo odgovore na morebitna vprašanja o poteku programa. Če so bili rezultati vašega izvida pozitivni, pokličite v klicni center, kjer se bodo z vami dogovorili o kraju in času, ki vam najbolj ustrežata, da vas naročijo na kolonoskopijo.

Udeležba v presejalnih programih je koristna za zdravje posameznikov in je namreč pomemben člen v načinu življenja, povezanim z zdravjem. Ta pa je nasploh pomemben pri preprečevanju nastanka večine bolezni sedanjega časa. Vsakdo lahko sprejme ukrepe, s katerimi bo zmanjšal tveganje za nastanek raka.

Besedilo: Martin Ranfl, dr. dent. med., spec.

Mirjana Šooš, regijska koordinatorka Programa Svit

Fotografija: vir internet

SOPA – Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje smo v letu 2016 pričeli s projektom SOPA, katerega kratice pomenijo Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola. Projekt bo trajal do konca leta 2020, osnovni namen pa je odpraviti oziroma zmanjšati tvegano in škodljivo pitje alkohola v Sloveniji ter s tem zmanjšati negativne posledice na različnih ravneh posameznikovega življenja ter vzpostaviti odgovoren odnos do alkohola pri vključenih deležnikih.

Projekt SOPA temelji na uvedbi interdisciplinarnega pristopa k odkrivanju in podpori pri opuščanju tveganega in škodljivega pitja alkohola med odraslimi prebivalci. Pristop vključuje deležnike iz zdravstvenega in socialnega sektorja, nevladnih organizacij, katerih področja dela oziroma programi obravnavajo ranljive skupine. Trenutno smo v pred pilotni fazi projekta, ki zajema predvsem vzpostavljanje sodelovanja z vsemi zunanjimi deležniki, ki bodo pristop izvajali.

Medsektorsko sodelovanje več profilov različnih poklicev znotraj 18 lokalnih okolij po Sloveniji pri naslavljanju alkoholne problematike postavlja dobre temelje, da nam bo tekom treh let skupaj uspelo oblikovati učinkovit pristop, s katerim bomo pomembno prispevali k celovitejšemu reševanju vprašanja tveganega in škodljivega pitja.

Slednje je pri nas pogosto prisotno, kar kažejo tudi številke.

Slovenija se glede obsega posledic zaradi škodljive rabe alkohola nahaja v samem evropskem vrhu. Podatki raziskave o Uporabi tobaka, alkohola in prepovedanih drog (2015) kažejo, da v Sloveniji 43 % prebivalcev med 25. in 64. letom alkohol pije čez mejo manj tveganega pitja alkohola ali pa se je v zadnjem letu visoko tvegano opilo.

CINDI raziskava je razkrila, da se kar 28 % moških in 16 % žensk v starosti od 25 do 34 let opija enkrat do trikrat mesečno ali pogosteje. Visok odstotek potrjuje tudi podatek o registrirani porabi alkohola, ki se giblje med 10,3 in 13,5 litra čistega alkohola na odraslega prebivalca na leto.

V mokri kulturi, ki je značilna za Slovenijo, pitje alkohola ni problematično le med odraslim prebivalstvom, ampak tudi med populacijo mladih.

Na podlagi raziskave HBSC (Health Behavior in School-Aged Children ali Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju) 2014, ki je zajela reprezentativni vzorec slovenskih šolanih 11, 13 in 15-letnikov, se je izkazalo, da je 30,3 % 15-letnikov že bilo opitih vsaj dvakrat, ne glede na spol. Prav tako 13,9 % 15-letnikov pije alkoholne pijače vsaj enkrat tedensko (v tem primeru več fantov kot deklet). V starosti 13 let ali manj je prvič pilo alkoholno pijačo že 39,5 % mladih.

Tvegano pitje alkohola predstavlja za državo tudi znatno finančno breme. Ocena zdravstvenih stroškov, ki so povezani s pitjem alkohola, je v letih 2011–2014 v Sloveniji v povprečju znašala 153 milijonov evrov letno. Pri tem niso všteti stroški zaradi prometnih nezgod, nasilja v družini in drugih kriminalnih dejanj, kar številko dvigne na 234 milijonov evrov. Cilj naših skupnih prizadevanj je, da z uvedbo interdisciplinarnega pristopa, ki združuje deležnike iz različnih področij dela, pripomoremo k zmanjšanju negativnih posledic tveganega in škodljivega pitja na različnih ravneh posameznikovega življenja in vzpostavimo odgovornejši odnos do pitja alkohola v Sloveniji. Menimo, da k temu pripomore tudi medsebojno sodelovanje v akcijah, kot je 40 dni brez alkohola, ki prav tako stremi k zmanjšanju alkoholne problematike v Sloveniji.

VIR: <http://www.nijz.si/sl/sopa-skupaj-za-odgovoren-odnos-do-pitja-alkohola>.

Seznam prireditev v Občini Rogašovci v letu 2018

	DATUM IN ČAS PRIREDITVE	NAZIV PRIREDITVE	ORGANIZATOR	KRAJ PRIREDITVE
januar	13. 1. 2018	DRUŽENJE TREH DRUŠTEV – KARTANJE	DU LIPA PERTOČA	VGD VEČESLAVCI
	20. 1. 2018	TEKMOVANJE SSV	PGD PERTOČA	VGD PERTOČA
	27. 1. 2018 od 9.00 do 18.00	MEDNARODNI VETERANSKI TURNIR V DVORANI OŠ SV. JURIJ	KMN VETERANI – ROGAŠOVCI	DVORANA OŠ SVETI JURIJ
	27. 1. 2018	OBČNI ZBOR	FOLKLORNO DRUŠTVO VRBE	KULTURNA DVORANA
februar	10. 2. 2018	PUSTOVANJE V SODELOVANJU Z OŠ SV. JURIJ IN OSTALIMI DRUŠTVI	TD ROGAŠOVCI	
	10. 2. 2018 ob 10.00	VALENTINOV POHOD	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	GOSTILNA VALEC
	11. 2. 2018	KULTURNI PRAZNIK	OBČINA ROGAŠOVCI	KULTURNA DVORANA
	16. 2. 2018	DELAVNICE	KTD SONČNICA (PERTOČA)	VGD PERTOČA
	17. 2. 2018	DELAVNICE	KTD SONČNICA	VGD PERTOČA
	17. 2. 2018	OBČNI ZBOR	KPD ROGAŠOVCI	
	23. 2. 2018	GOVORIMO – GUČIMO PREDSTAVITEV PREKMURSKEGA JEZIKA, PREVOD MALEGA PRINCA	TD ROGAŠOVCI	KULTURNA DVORANA
marec	3. 3. 2018	OBČNI ZBOR	KTD SONČNICA PERTOČA	VGD PERTOČA
	3. 3. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	10. 3. 2018	POZDRAV POMLADI	KPD ROGAŠOVCI	KULTURNA DVORANA
	17. 3. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	17. 3. 2018	MATERINSKI DAN	KTD SONČNICA PERTOČA	VGD PERTOČA
	18. 3. 2018	OBČNI ZBOR	DU LIPA PERTOČA	VGD PERTOČA
	25. 3. 2018 od 8.30 do 10.30 ure	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	TRG SV. JURIJA
	31. 3. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
april	14. 4. 2018	PREDAVANJE – PRVA POMOČ OŽIVLJANJE Z DEFIBRILATORJEM	DU LIPA PERTOČA	SEJNA SOBA
	14. 4. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	22. 4. 2018 ob 15.00	MARANATA KONCERT	BC NUSKOVA	DVORANA OŠ
	24. 4. 2018	DAN ODPRTIH VRAT	OŠ SVETI JURIJ	OSNOVNA ŠOLA SV. JURIJ
	22. 4.–24. 4. 2018	PRISOTNOST IN IZVEDBA AKTIVNOSTI OB JURJEVANJU	TD ROGAŠOVCI	
	28. 4. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	29. 4. 2018	OBČINSKI PRAZNIK	OBČINA ROGAŠOVCI	IGRIŠČE OŠ
	30. 4. 2018	KRESOVANJE	TD ROGAŠOVCI	SERDIŠKI BREG

	DATUM IN ČAS PRIREDITVE	NAZIV PRIREDITVE	ORGANIZATOR	KRAJ PRIREDITVE
maj	5. 5. 2018	FLORIJANOV POHOD	TD ROGAŠOVCI	SVETI JURIJ PRED OSNOVNO ŠOLO
	6. 5. 2018 od 8.30 do 10.30	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	TRG SV. JURIJA
	6. 5. 2018	FLORIJANOVO	PGD KRAMAROVCI	VGD KRAMAROVCI
	6. 5. 2018	3. MOPEDOVO SREČANJE NA GORIČKEM	AMK GORIČKO	NUSKOVA GD
	6. 5. 2018	SEJEM OLDTIMERJEV IN OPREME	AMK GORIČKO	PANORAM. VOŽNJA
	6. 5. 2018	PROSLAVA OB DNEVU ZMAGE NAD FAŠISTI	KO ZB ROGAŠOVCI	OCINJE
	12. 5. 2018 ob 9.00	KLEIBENCETLOV POHOD	KTD SONČNICA	KUZMA/SOTINA
	12. 5. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	SERDICA
	20. 5. 2018	BUČA	KMN VEČESLAVCI	PERTOČA
	26. 5. 2018	GASILSKO TEKMOVANJE ALTRAD LIV	PGD SVETI JURIJ	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	26. 5. 2018	IZLET	DU LIPA PERTOČA	PARKIRIŠČE PRI MEGA BARU
	26. 5. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	IGRIŠČE NK GORIČANKA
junij	2. 6. 2018	ROGAŠOVSKI TEK	ŠPORTNA ZVEZA OBČINE ROGAŠOVCI	IGRIŠČE OŠ SV. JURIJ
	3. 6. 2018 od 8.30 do 10.30	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	TRG SV. JURIJA
	9. 6. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	9. 6. 2018	PREVZEM GASILSKEGA VOZILA	PGD PERTOČA	VGD PERTOČA
	16. 6. 2018	TENIŠKI TURNIR, 6. ODPRTO PRVENSTVO OBČINE ROGAŠOVCI	TENIŠKI KLUB	TENIŠKO IGRIŠČE V KRAŠČIH
	23. 6. 2018 ob 14. uri	ZAKLJUČNO SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	22. 6. 2018	ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA, DAN DRŽAVNOSTI	OŠ SVETI JURIJ	TELOVADNICA ŠOLE/ ŠOLA
	23. 6. 2018 ob 16.30	RAZVITJE PRAPORA	PGD SERDICA	VGD SERDICA
	23. 6. 2018 ob 18.00	TEKMOVANJE ZA POKAL SERDIŠKEGA BREGA	PGD SERDICA	SERDIŠKI BREG
	24. 6. 2018	POMEŽIK POLETJU	KPD ROGAŠOVCI	AMFITEATER OŠ, KULTURNA DVORANA
	24. 6. 2018	POHOD PO VRBOVI POTI	TD ROGAŠOVCI	SV. JURIJ PRED OSNOVNO ŠOLO
	30. 6. 2018 ob 13.00	OBČINSKO GASILSKO TEKMOVANJE ZA POKAL GZ + IGRE BREZ MEJA	PGD ROGAŠOVCI	PRIREDITVENI POLIGON OB LEDAVI V ROGAŠOVCIH
julij	1. 7. 2018 od 8.30 do 10.30	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SV. JURIJ	TRG SV. JURIJA
	21. 7. 2018	PERTOŠKI DNEVI	KTD SONČNICA	VGD PERTOČA
	21. 7. 2018	GASILSKO TEKMOVANJE OZ. PERTOŠKI DNEVI	PGD PERTOČA	VGD PERTOČA
	22. 7. 2018	PERTOŠKI DNEVI	KTD SONČNICA	VGD PERTOČA
	28. 7. 2018	GASILSKO NOČNO TEKMOVANJE ZA POKAL LEDAVSKEGA JEZERA	PGD ROPOČA	POLIGON V ROPOČI OB CESTI

	DATUM IN ČAS PRIREDITVE	NAZIV PRIREDITVE	ORGANIZATOR	KRAJ PRIREDITVE
avgust	5. 8. 2018	PROŠČENJE MARIJA SNEŽNA	PGD FIKŠINCI	FIKŠINCI
	5. 8. 2018 od 8.30 do 10.30	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	TRG SV. JURIIJA
	13.– 9. 8. 2018	TABOR ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	DOLENJSKA
	18. 8. 2018	TENIŠKI TURNIR KRAŠČI OPEN 2018	TENIŠKI KLUB	TENIŠKO IGRIŠČE V KRAŠČIH
	26. 8. 2018	DRUŠTVENI PIKNIK	DU LIPA (PERTOČA)	VGD PERTOČA
september	2. 9. 2018 ob 9.00	BLAGOSLOVITEV ŠOLARJEV	BC NUSKOVA	DVORANA BCN
	3. 9. 2018	PRVI ŠOLSKI DAN IN SPREJEM PRVOŠOLČKOV	OŠ SVETI JURIJ	AMFITEATER ŠOLE/ ŠOLA
	8. 9. 2018 ob 14.00	ZAČETNO SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	8. 9. 2018	EKSKURZIJA	KTD SONČNICA	PO SLOVENIJI
	9. 9. 2018 od 8.30 do 10.30	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	TRG SV. JURIIJA
	22. 9. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
oktober	6. 10. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	7. 10. 2018 od 8.30 do 10.30	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	TRG SV. JURIIJA
	Prvi teden v mesecu oktobru	TEDEN OTROKA IN SPREJEM UČENCEV V SKUPNOST UČENCEV ŠOLE	OŠ SVETI JURIJ	OSNOVNA ŠOLA
	V prvi polovici meseca	DAN ODPRTIH VRAT KLUBA	AMK GORIČKO	SEDEŽ KLUBA GD ROGAŠOVCI
	13. 10. 2018	POHOD IN KOSTANJEV PIKNIK	TD ROGAŠOVCI	SV. JURIJ – PRED OSNOVNO ŠOLO
	20. 10. 2018	KOSTANJEV PIKNIK S POHODOM	KTD SONČNICA	VGD PERTOČA + POHOD
	20.10. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	21. 10. 2018 ob 15.00	ZAHVALNA NEDELJA	BC NUSKOVA	DVORANA BCN
	27. in 28. 10. 2018	SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV	OBČINA ROGAŠOVCI	TELOVADNICA OŠ SV. JURIJ
	28. 10. 2018 od 8.30 do 10.30	DOMAČA TRŽNICA	ZTKP GORIČKO SVETI JURIJ	TRG SV. JURIIJA
november	3. 11. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	11. 11. 2018	MARTINOVANJE	DU LIPA (PERTOČA)	VGD PERTOČA
	16. 11. 2018	DELAVNICE	KTD SONČNICA	VGD PERTOČA
	17. 11. 2018	DELAVNICE	KTD SONČNICA	VGD PERTOČA
	17. 11. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	18. 11. 2018	DAN HVALEŽNOSTI	ZVENEČI BOBEN, DRUŠTVO ZA SONARAVNI RAZVOJ IN SREČNO ŽIVLJENJE	TRG SV. JURIIJA IN KD
	25. 11. 2018	»TAK, KAK JE INDA BILOU!«	FOLKLORNA SKUPINA VRBE	KULTURNA DVORANA

	DATUM IN ČAS PRIREDITVE	NAZIV PRIREDITVE	ORGANIZATOR	KRAJ PRIREDITVE
december	1. 12. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	2. 12. 2018	POSTAVITEV BOŽIČNEGA DREVESA	OBČINA ROGAŠOVCI	AMFITEATER OŠ, TRG SV. JURIIJA
	8. 12. 2018	DRUŽENJE ČLANOV KARTANJE	DU LIPA PERTOČA	VG D PERTOČA
	9. 12. 2018	VESELI DECEMBER	KPD ROGAŠOVCI	KULTURNA DVORANA
	9. 12. 2018	POSTAVITEV BOŽIČNE JELKE	KTD SONČNICA	VG D PERTOČA
	15. 12. 2018 ob 14.00	SREČANJE ROYAL RANGERS	DRUŠTVO SKAVTOV RR PREKMURJE	ČEBELJI GRADIČ (SERDICA)
	22. 12. 2018	BOŽIČNI VEČER	KTD SONČNICA	VG D PERTOČA
	24. 12. 2018	PREDNOVOLETNO PRAZNOVANJE, DAN SAMOSTOJNOSTI	OŠ SVETI JURIJ	OSNOVNA ŠOLA
	26. 12. 2018	8. OBČINSKO TEKMOVANJE V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO	STRELSKO DRUŠTVO 416 SERDICA	VG D SERDICA

Turistična kmetija

Čebelji gradič

NUDIMO VAM:

- nepozabno bivanje v čudovitih apartmajih,
- doživljajski ogled naše kmetije, čebelic in številnih živali ter
- degustacijo različnih vrst domačega medu.

KONTAKT:

www.cebelji-gradic.com

info@cebelji-gradic.com

041 761 050 Andrej, 041 723 410 Herman

Potrebna je predhodna najava!

Serdica 116 c, 9262 Rogašovci

dbunderla

DIMNIKARSKE STORITVE

Dominik Bunderla s.p.

Fikšinci 33 9262 Rogašovci

Tel: 041 522 362

e-mail: dbunderla@siol.net

SKUPAJ LAHKO POSKRIBIMO ZA:

- POŽARNO VARNOST
- VEČJO ENERGETSKO UČINKOVITOST
- VAROVANJE ZDRAVJA LJUDI
- BOLJŠO KAKOVOST ZRAKA

IN S TEM ZA VAŠ TOPEL IN VAREN DOM!

SREČNO!

GRADBENIŠTVO HAJDINJAK d.o.o.

Slavko Hajdinjak

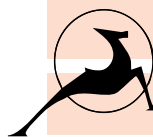
Zidarski mojster

www.gradbenistvo-hajdinjak.eu

hajdinjak.slavko@siol.net

gradbenistvo.hajdinjak@gmail.com

Sveti Jurij 22

9262 Rogašovci

tel.: 02/55 88 410

fax: 02/55 88 411

GSM: 041 649 895

IZVAJAMO:

- zidarska dela
- fasaderska dela
- strojni ometi
- keramičarska dela
- strojni izkopi
- tlakovanje dvorišč
- ureditev okolice
- prevozi kiper
- prevozi avtodvigalo

Gorički vrh

april 2018, letnik 19

